

Latweefchu Awises.

59. gada-gabhjums.

Nr. 18.

Treschdeenā, 30. Aprili (12. Maijā).

1880.

Redaktora adrese: Pastor J. Weide, zu Neuhausen pr. Hafenpoth, Kurland. — Ekspedizija Westhorn k. grahmatu-bohdē Jelgawā.

Mahditažs: No celschjemehm. No ahrjemehm. Wisjannatahs sinās. Semtohpiba un fainneeziba. Par neredžigo-škohlas bibinašchanu preešč Latweefcheem. Ešams Bez-Sahtu semtohpibas škohlā. Mihto Dhtšter! Pawasari. Drupas un drufas. Mihtla. Naudas-papihru zena. Vinu zenas. Labibas- un pretšču-tirgus. Atbildes. Sludinašchanas.

No celschjemehm.

Behterburga. „Behterburgas Kreemu awise“ ir nehmufi šawā pahrspreeschānā jautajeenu. „lahdu walodu meera-teesnescheem buhs leetaht Baltijā“. Pehz minetahs awises dohmahm ſchi waloda waroht buht tilai Kreemu waloda. Bet awise tā spreedama noschehlo, ka eewehrojami walsts-wihri Behterburgā wispahrigi nepeekritohht ſchihm dohmahm. Ne wis ween Balteeschi, kā grahšs Pahlens un grahšs Brewerns de la Gardie, aistahwoht Bahzu walodu, bet ari firšs Suworows un grahšs Schuwalows griboht meera-teesnescheem doht Bahzu walodu. Kā no zitas puses tohp ſinohts, meera-teesnescheem tapschoht atkauta — ari Bahzu waloda un tautas waloda, t. i. Latweefchu un Zgaunu walodas. Ka meera-teesas warehs leetaht Latweefchu un Zgaunu walodas, ko leelakā dala Balteeschu runā, buhs gan ſaproh-tama leeta; jo kā Latweefchi un Zgauni, no kureem ſastahw Baltijas eedšhwneeku wisleelakais ſkaitis, lai peenes ſawas ſuhdšibas ſweščā walodā, lai ta buhtu lahda buhdama?!

— Kreemu awisei „Now. Wrem.“ ſino Skalkowka kgs is Wladimostokas, ka Rihneefchi lohti ſtipri ſagatawojotees us kuru. Kurenes tirgotaji efoht pahrelezinati, ka wakaru leelwalstis ne-akkaufchoht ohstu blokadi. Wladimostokā eeradufchees Rihneefchu rasbaineeki.

— Tautas-appaifmoschanas ministeris, grahšs Tolstojs, kas ari ir ſwehtā pareistizigā ſinoda wirsprofurceers, ir no amata atkahpees, — no abeem ſcheem amateem. Wina weetā par tautas-appaifmoschanas ministeri eezelts tagadejais Tehrpatas kurators Saburows.

— Bulgarijas firšs ir „no muhsu Keisara pa-augstinahts par Kreemu general-leitnantu, un Leelfiršs Michails Michailowitschs par podporuščiku. Grahšs Loris-Melikows ir eezelts par Sunschenstas kasaku-regimentes preeščneeku.

— Awisei „Ruski Kurjer“ ſino is Kuršlas: „Putiwlas aprinkti apturehts jauns zilweks ar neriktigu paši. Apzeetinatais tagad atrohdahs Kuršlas zeetumā. Dšird ranajam, ka tas ne-efoht neweens zits, kā inſcheneeris „Safcha“ (Jurkowskis), weens no leelakajeem dalibneekem pee leelahs ſahdšibas Charkowas rentejā.

— Finanz-ministerija efoht, kā „Golofs“ ſino, isstrahdajuſi projektu, pehz kura lihdschinigahs 25-rublu bankas-bitetes buhtu apmainamas pret jaunahm, tapehz ka ir eeradees lohti dauds palak-taiſitu bitetu. Jau agrakais finans-ministeris, walstssekreteeris von Reutern, bij to atradis par wajadšigu. No 1868. gada Kreemijas papihra-naudas, it ihpaſchi 10-, 25- un 50-rublu bitetu — palaktaiſichana ir lohti leelā mehrā peenehmufees. Pehdejahs bitetes bij til labi isgatawotas, ka tahs no ihstajahm nemas newareja iſſchirt, un tapehz waldiba 50-rublu bitetes nemas wairis ne-isdewa. 1874. gadā eeradahs ari lohti labi palaktaiſiti 25-rublu papihri, kas gadu no gada wairojahs. Walsts-bankā eenahza no ſcheem palaktaiſiteem 25-rublu papihreem: 1876. gadā — 829; gadā — 1458, un 1878. gadā — 4118. Pawiſam walsts-bankā eenahza neriktigahs papihra-naudas: 1876. gadā — par 42 tuhšt. 805 rubl.; 1877. gadā — par 66 tuhšt. 63 rubl., un 1878. gadā — par 137 tuhšt. 772 rubl. — Zaur Wisaugstako pawehli no 17. Aprila 1876. g. tika finans-ministerim usdohts, ſastahdiht jaunu formu preešč wezo bitetu apmainiſchanas, kā ari noſajijumus, pehz lahdeem wezo bitetu ap-mainiſchanaſi janoteek. Tagad nu 11 milj. 294 tuhšt. jauno bitetu — 282 milj. 350 tuhšt. rubl. wehrtibā — jau efoht isgatawotas,

un wezo 25-rubl. papihru apmainiſchana, pehz jauno bitetu peenem-schanas no ſenata, tiſſchoht isdarita pehz noteiktas lahrtibas.

— Ar kugofchanas ſahſſchanohs ſuhtiſchoht pa Wolgu un Ramu 13 tuhšt. arestantu us Bermu, un no turenas tablak us Sibi-riju. Dauds arestantu pawadoht winu familijas. Preešč wiſu are-stantu aiſweſchanas buhschoht jabrauz 32 reisas.

Sihlas sinās is Jelgawas. Jelgawā ſlaktuſchus ais An-nas-wahrteem pahrbuhweſchoht par kaſarmas ehlahm, un ſlaktuſchus paſchus ſawā laikā buhschoht aiſzelt ais „esara-wahrteem“. Sirgu-un lohpu-tirgu griboht ais „Annas-wahrteem“ rikteht. Blazi pee „Paula dihka“ griboht par ſaknu-tirgu eegrohſiht. Tē ne zil tahtu Herrmanowka kgs ari grunts-gabalinas pahrdohdoht pa 4 un pa 2 r. kwadrat-asi.

Ari ſchogad Jelgawai atkal weenas muhra damſſahgu dehtu-ſudmalas klahht nahkufchās ais „esara-wahrteem“. Tapat ari isgah-juſchā nedelā jau atnahkufi tā ſauktā Gezawas „Miſas-upes malka“.

Bluhdi Leelupe ſchogad ahtri un labi isgahja. Jelgawas abi damſkugi jau atkal uſſahkufchi ſawas pawasara zetofchanas ſtarp ſchei-jeni un Dubulteem.

Muſikas-halle pilsdahrſā nu aiſzelta zitā weetā, tā ka mugura nu winai pret pilſehtu nahk, lai muſikas ſkanas „pawiljoni“ ſehdoſchee ſkaidrakt un labaki waretu ſadſirdeht.

Tē preešč pahri nedekahm atbrauza weens ahrjemneeks ar ſawu, tagad tirgus-plazi uſtaifito buhdu, kura zaur pawaitroſchanas-glahſchu lohdsineem israhda wiſadus kara- un juhras nobildejumus, galwas-pil-sehtus un wehrā leekamus paſaules notikumus. Tē ari reds pahri paprah-wus wairglahſchu ſpeegetus, kur zilwekus un winu gihmjus lohti pa-leelina; newiſchus daſch „maſināis“ war druſzin ſatruhtees par ſawu „leelumu“.

A. S.—n.

Iſ Leel-Swehtes. Birmdēen, 31. Merzā ſ. g., Leel-Swehtes kaſarmas ſaldati, weens bataljons, ar Krohna-Wirzawas ſaldateem, diwi bataljoni, lohpa trihs bataljoni, notureja leelu maneweri, kura aiſſargaja Swehtes kaſarmas pret eenaidneeku uſbrukſchanas, kuri nahza no Jelgawas, ari treiju bataljonu ſpehls. Kaſarmas aiſſar-gataji efoht iſmanibā un drohſchibā israhdiuſchees. Maneweris bija — no paſcha rihta lihds pulkſten weenam pehz puſdeenas. Tuhlit ohtrā deenā, nakti, notureja wehl weenu aiſſargajchanas un uſbrukſchanas maneweri. Pulkſt. 11dš aiſſargataji, weens bataljons, noſtahdi-jahs tais weetās, kur eenaidneeks waretu kaſarmas apdraudeht. Pulkſt. 12dš nakti Jelgawneeku kara-ſpehls tuwojahs kaſarmahm. No ſeemeleem nahloht, ſweſchineeki rihta- un deenwidus puſes kaſar-mahm us reisu uſbruka, bet tika ſagaiditi ar leelu ſchauſchanu un ſkanu „urā“. Wehlaſ ſweſchee kaſarmas ſeemela-wahrtōs aiſſargata-jeem no muguras uſbruka. Tad wehl zetortā uſbrukſchana rihta puſē notika. Galā itin wiſs kara-ſpehls noſtahjahs kaſarmas plazi, un pulkſten puſzel 2dš Jelgawneeki dewahs atpakal us mahjahm.

Weeſons.

Iſ Wolguntes. Muhsu pagāſis, 14 werſtes no Jelgawas, us Slohkas leelzeta, — ſastahw is 25 ſaimneekem, un ir no Leelupes us diwi datahm ſchirtis.

Saimneeki wiſi ſawas mahjas nopirkufchi, un jau pa leelakai datai ſkaidri iſmaksajuſchi. Zaur-zaurim nemohht — wiſi pahrtikufchi. Gahjeju ſchirtai ari naw dauds jameklē deeniſchlas maiſes, kā zitōs apgabalōs; jo, ja negrib pee ſaimneekem deeneht, war zaur ſweijo-ſchanu, jeb ſteegetu-zeplōs ſtrahdadami, dšiht peknu. Muhsu pagāſis ſwehtihht ar ſteegelu-zepleem, kā gan rets lahdš Kurſemē, — pawiſam

ir 12 zepfi, kas senat pastahw, un 13. wehl tohp eetaifhts. Zepfi peeder pa dalai fainneekem, Kreeweem, un ari Rihgas lausmaneem.

Par lahrtigu fadsihwi runajoht — newar neta suhdsetees, ne-eeweh-rojoht wiswairaf gahjeju schkreas eeradumu, schad un tad swehtdeenäs krohgä fapulzetees un — pajautrinates, kur tad ne reti jautrinatä garä mehds duhres isprohweht. It ihpafchi pee leelakahm fapulzehm, ka par lihgfchanas deenahm, noteel tahdas prohwe; dasch ar silu „barona Bundula“ degunu mahjäs pahnahldams — mahjneelus smihdina. Behrnwafar, pehz pabeigtas kapehtas eeswehtifchanas, tila spehlofchana leelakä mehträ iswesta — krohgä, ne tahlu no kapehtas. Starv zitahm spehla ismehginafchanahm ari ir gribejuschi nodibinaht, waj zilweku galwas jeb alus-buteles stiprakas. Par Wolgundes pagastwaldifchanu runajoht — jafala, ka ta usjhtigi par pagasta labllahfchanu ruhpejäs. Weenigi wehl buhtu usmaniba japeegreesch kreifäs upes pufes eedfihwotajeem; tohs gan wajadsetu atpestiht no ta fliftä zeta-gabala us steegeku-septeem. Steegeku drupas, mallas gabali u. t. j. pr. braujeja un stega dshiwibu draudedami apdraude! Kad wehl ap-dohmä, ka schis zelsch wed us — kapeem, tad gan jaleezina, ka ir ihstis zelsch us kapeem, bet tilai preeksch — dshweem.

Ropuhtas.

Is Krohna-Garoses. Re sen man gadijäs, no pilsehtas brauzoht, peectureht pee „dsellenä Garoses krohga“. — Sirgu peefehjis — gahju zelschä. Duhlit pee paschahm durwihm apfweizinaja mani kahds wihrs, kas pa grihdu walstijäs, breefmigi waidedams. Dohmäju, shwais buhs tas wainigais, kas nabagu tä mohza, ka tas pitnä balsi pehz palihga brehz. Tuwal peegahjis — prasu: „kas tew?“ Us ko nelaimigais atbildesja: „Miba, — riba eelausta, — mihtais lungs!“ Sahlu krohdsineekam prasiht, kas tahdu swehriftu darbu darjis, un sohlijohs to pilsteefai usdoht. Bet eelams krohdsineeks dabuja ko atbildeht, isnahza is „gastzimeres“ kahds tulls un peetwihjis wihrs. Dsirdedams, ka es ar krohdsineeku tä runaju, „tullais wihrs“ fahkä mani lamaht; buhtu ari pee apkalles kehrees, ja es nebuhtu steidsees pa durwihm ahra, eewainoto liktenim astahdoms. „Gastzimeres“ bijuschi wehl kahds pusduzis wihru, kas tahdus breefmas-darbus pabalsta. Katäs fehdedams flaweju Deewu, ka biju wewels — is winu nageem isspruzis. — Kä wehlat israhdijs, nelaimigais ir kahds Kr.-Garoses kalps, Jinowskys wahda. Breesmoni, kas scho darbu pastrahdajusch, efoht Kr.-G. fainneeki.

Kä ihstini schis nedarbs nobeigsees — pasinoschu, tiklihds dabuschu skaidrakas sinas. **Seemisch.**

Is Veel-Behrses. Labu laizinu bijahm no sagteem un nelaimehm muhsu pufä netrauzeti pawadijusch — no ta laika, kad pehrngad Mas-Behrses arendatorim, A. Friedrichsohna lgam, un Zuku-mahju fainneekam — katram sirgu nosaga. Tilai atkal isgahjuschä mehnesi, to nakti no 26. us 27., bij sirgu-sagti pee mums usflidusch, un Wellu-krohgerim abus sirgus nosagusch. Krohgeris, no rihta sirgus stalli ne-atradams, dohdahs us tuwo meestinu pastes-sirgus nemt, lai war pehdas dsiht. Bet ko winsch eedams eeranga? — Tahdas leetas, kas gandrihs nelad naw dsirdetas. Kahdus sohltus no krohga, ne tahlu no Wilku skohlas-nama, ohtrpus leelzeta grawja, preefchu malä, atrohn sawu „wezo behro“ no sistu. Kamdeht tad winsch bij janofit? — Te parahdahs gaischi spihthes-darbs. „Besdeewigä apschelofchana ir bahrdfiba.“ Mellais, tas labakais, ir nosagts. Puhlini, besdeewigajeem pehdas usdsiht, lihds schim wehl ir weltigi bijusch. Ja kahds waretu par scho sahdsibu kahdas skaidras sinas sirgu ihpafsch-neekam doht, tad winsch tahs ar leelako pateizibu faemtu.

Semgaleetis.

No Bauflas. 11. Merzä nodedsa Pilskunga pagasta Mescha-Tschiku-mahjahm masa istabina un laidars; leelä istaba preeksch kahdeem gadeem atpakaf ar uguni nogahja, un wehl nebija ustafita. Uguns laikam no skurtena zehlees. — 14. Aprili nodedsa pee Meschotnes prederigai Jaunajai muischai eedfihwojamä ehla un mas, wezs kalpu laidarinsch. — Bauflas uhdeni ari scho pawafar sawu upuri panehma: kahds wihrs pa api eedams eekrita eekschä un noslihka. **J. K.**

Rundalé ir nelaiä Th. L. Buldera weeta par skrihweri eewehlehts Schlofsberga lgs.

No Saldus raksta „Rig. Btngai.“ no 19. Aprila: Breesmiga fleplawiba fattrizinaja wisus Saldus eedfihwotajus. Kahdas diwas werstes no Saldus, zelä us Uuzi, kesterä mahjäs turumä, bij scho-riht kahds namelneeks, laulus apskatidamees, pamanijis, ka kahds bij pahw wina rudsu-lauku brauzis. Pa pehdahm palak-eedams, tas at-rada tuhlt meschä aishuhgto sirgu ar nosisto zilweku. Nonahwetais dshiwaja meestinä un pelniä pahrtiku ar krehflu pihfchanu is legfdu

kohla, ka ari ar preefchu weschanu no Uuzes dselzeta-stanzijas. Veelajä peektdeenä tam bij wairaf scheijenes Schihdu usdemusch, Uuzä atnah-luschahs prezes fanemt un par tahm aismakfah, preeksch lam tas dabuja wairaf lä 290 rubl. Ap pullst. 10oem wakara tas Uuzi atstahja, un kahdas minutes wehlat gan buhs breefmigais darbs pastrahdahs. Siteens ir nahjis no labahs pufes, eet schlihti no denineem starv azihm pahw walgu, un ir isdarhts zaur tahdu ne-asu eerohzi. Slep-lawa bij ismellejis isdewigu weetu. Zelsch eet schä pahw strautu. Tuhlt aif tila nahl uskalnits, kur nosistais ar sawu krohpta sirgu tilai sohkeem wareja usbraukt, un schä bij nezilweks neta launa nedohmadamam braujejam nahwigo siteenu dewis. Wisadä wihse wajag slep-lawam buht kahdam pasistamam, kas sinaja, ka nosistajam us schi zeta bij flahht til dands naudas. Kä rahdahs, wihrs ir wehl ilgaku laiku dshiwojis; jo wisi rati, un täpat ari riteni — ir noskrehjuschi ar ofnihm; ari meschä, kur sirgu ar aishuhgu atrada, ir astinu pekkes. Wisas nonahwetä labatas ir avgreestas un istulskotas.

No Lutrineem S... lgs mums sino, ka ari kur, täpat lä zitäs pufes, jaukais pawafaris semkohpus eepreezina ar jaukalm zeri-bahm. Tilai Jurgu-deenai tuwojotees, behdu juhsmas aishrahba firdi. — Sahlahs atkal wezä staigaschana un weetu mainifchana. „Wehl rohdahs kalpi, kas wisu sawu muhschu pee weena un ta pascha fainneeka deenejuschi; bet nahl wezuma wahjibas wirsu, kad wairs nephej nest deenas nastu un karstumu; jashkirahs no tahs weetinas, kas ir bijusi til mihta, un kurai nodewis sawus jaunibas spehkus. Tahdam wezifchani schkrotees bij gan sawadi ap firdi!“

No Veel-Eseres. „Latw. Aw.“ 13. nummurä zeen. —m—“ lungs, Krohna-Wirzawas pagasta-bankas darbofchanohs un auglus aprakstidams, dascheem leelakeem Kursemes nowadeem, un starv teem ari Eseres nowadam, — tohs pee wahda nosaukams, — pahmet, ka schee wehl tahdas pagasta-bankas naw dibinajusch.

Par ziteem nowadeem nesinu rakstiht un tohs schkehrschtus usrahdiht, kahdi schahdai bankas dibinaschanai preti stahw, ka til ween par Veel-Eseres pagastu, kuru it labi pasistu, un tapehz ari newaru to pazeeft, kad zaur augschä peemineto stanojumu zeen. lasttaji scho usluhlotu par tahdu, kas wehl wahrgtu wezu laiku walgös un fnaustu tumfibas miglä, no attihstibas gara it neta nesinadams.

Zeem. —m—“ lungs gan laikam wehl nesin, ka Veel-Eseres nowada fainneeki, — no muischas-waldibas usfaiznatt, — 1842. g. daschus brijwsemes gabalus ar sawu spehku apstrahdajusch, un no teem fanemteem augteem dibinajusch weenu ihpafschu pagasta-kapitalu, apafsch ta wahda: „palihdsibas-nauda“. — Schis kapitalis ir weenigi preeksch tam nolikts un apstiprinahts, ka schi pagasta lohzehti katrä laikä no ta war dabuht naudu pret 5 procentehm aishnemt, lai teem nebuhtu Schihdu kulä un procentes jakriht. Prozentes teel itgadus kapitalam peeweenotas, un nedrihtsteja lihds schim nekur zitur tift isleetatas. Tilai schogad tiks tahs pirmo reis drusku masinatas, kad 200 rub. preeksch Grivaischu basnizäs ehrgelu buhwes un 300 rub. preeksch Saldus aprinkla-skohlas dibinaschanas buhs ismakfati.

Schahdu stahwolli eenemdams, tad nu ari muhsu „palihdsibas-kapitalis“ ir til tahlu audsis, ka tas jau to leelu skaitlu 14 tuhst. 200 r. aishneedsis, un wairojäs deenu no deenas; jo ari ta nauda, kura pahraf par prasiteem aishnemumeem atleef, tohp pilsehtu bankas us augteem nolikta.

Ja nu tad wehl schim „palihdsibas-kapitalam“ blakahm — weenu ihpafschu pagasta-banku dibinatu, tad sinams, ka naudas nolizeju us 6 procentehm mums it neta netruhtu; bet kur lat gan mehds dabujam tohs, kas no winas naldu aishnemt pret 8 lihds 9 procentehm, kad „palihdsibas-kapitalis“ us 5 procentehm aishdohd? — Jhsä laikä wajadsetu pagasta-bankai ar leelu paspehli isputeht. — Jo dasch pagasta lohzehtis aishnemt naudu no „palihdsibas-kapitala“ un nogulditu pagasta-bankä pret leelakahm procentehm.

Veel-Eseres nowads sohli pateiktahs par to, kad zeem. sinotajs —m—“ lungs derigus lihdsellus usrahditu, ka schini nowadä war pagasta-banka pastahweht un auglotees. Bes lawefchanahs tiftu tad ari tahda dibinata, — neween kamdeht, lai mums pahrmefchanas wairs nebuhtu awises jalasa, bet muhsu pagasta lohzehteem par labu.

W. Verch.

Red. peesihmejumä. Zeem. W. Vercha lgam pateizamees, ka ir sinojis par Veel-Eseres „palihdsibas-kapitalu“, no ka dasch, un warbuht ari —m—“ lgs neneeka nebuhs sinojis. Jo zaur mineto kapitalu Veel-Eserneeki gandrihs ir panahluschi wisu to, ko —m—“ lgs wehlahs, — un — pareisi dara, to wehledamees. Kur bankas un tamlihdsigas eestahdes naw, tur dascham wihram brijwscheem jakriht-

neschehligu auglotaju nagods. — Bet ne buht newaram peekrist zeen. B. Lercha kgam, kas dohmà, ka zaur „—m—“ kga sinojumu lastaji Geres pagastu „usluhlotu par tahdu, kas wehl wahrgtu wezu laiku walgods un snavstu tumfibas meegà. — no attihstibas gara nefa nesinadams“. Zil mehš saprohtam, „—m—“ kgs naw gribejis aiskahrt tohs pagastus, kureem bankas truhst, bet ir rakstijis labwehligà prahtà, lai ari ziti pagasti, zil eespehdami, eewehro Wirzawas banku, kas Wirzawneekem ir nesusi jo labus auglus. Zaur to, ka bankas naw, pagasti nelezina, „ka wehl wahrgst wezu laiku walgods un snavsch tumfibas meegà, nefa nesinadami no attihstibas gara“. Kad jau „bankas“ eespehtu laudis atraisist no wezu laiku walgeem, mohdinahit no tumfibas meega un west pee attihstibas gara, tad jo lehti panahktum scho augsto un teizamo mehrki, pehz kura tautas pakaf dsenahs, weselus gadu-simterus nopeetni gara-darbods puhledamees. Kad nu lastitaji „—m—“ kga rakstu wispahrigi tapat buhs sapratusch, ka mehš to saprohtam, tad esam pahrllezinati, ka schi leeta wairš nenahks nekahdà pahrspreeschana starp abeem sinotajeem, kas mums laipni pasneegusch eewehrojamas un preeksch muhsu fadsihwes — jo swarigas sinas.

Durbè 19. Febr. swinejahm augstà Kunga un Keisara 25-gadu waldischanas-swehtku deenianu. Laiks nebija wisai jauks; bet tomehr laudis stroumehm stroumeja us muhsu maso Durbes pilsehtianu, fawas dedsigahs lubgschanas nest Deewa preekschà. Preekschpusdeenas Latweeschu deewkalposchanu notureja Deenwidus mahzitajs Proctora kgs, un pehzpusdeenas Wahzu deewkalposchanu Seemelu mahzitajs Johannsena kgs. Saulitee reetohit pilsehtinsch tapa apgaismohts. Irnastinsch.

No Leepajas. Pilsehtas-weetneeku nahkschàs fapulzès tiks swarigi apspreedumi preekschà zelti. Pehz tam, kur tas Behterburgà preekschà listais jaunà tilta projektè tagad apstiprinahts, tiks apspreefts, ka waijadsigahs naudas-summas preeksch buhwes fadabujamas. Preeksch ta mehrka ir nodohmahts leelaku aisaehmumu no pilsehtas nemt, un pilsehtam peederofschohs namus eekihlahit, lai ar aisaemto naudu waretu tisttu, gimnastiju, flimnizu, flaktusi u. z. buhwes uszelt. Buhfchoht isdohit afzijas daschadà leelumà, par kuraam pilsehtas-walbe galwohs, un kuras, ka dsirdam, 6 prozentes augtu nesihš. Pehz 37 gadeem waijaga aisaemtajam kapitalam buht deldetam. Pee tik drohscheem un labeem augleem ir zerams, ka netruhks naudas-wihru, kas sawu maku atdaris un pagehreto summu fametihš. — Tahlak ir tas jau fenak peeteizees gahles-fabrika dibinatajs tagad atkal no jauna sawu projektu pilsehtas-walbei eesneedsis. Tà ka winam pascham ir waijadsigais kapitalè preeksch tahdas eetaises uszelschanas, tad ari waram zereht, ka pilsehta to no wina pagehreto galwofchanu neleegs, un reis schis ilgi gaiditais brihdè peesteigfees, kur par Leepaju wairak gaischuma isplehtifees. Tad wehl nahks tas preekschlitums pahrspreeschana, waj nebuhtu derigi no Leepaja us dsihwi nometuschajeem ahrsemneekem, par labu pilsehtas flimnizai, nodohschanas nemt; jo wairak reisas ir atgadijees, ka flimi ahrsemneeki tiluschy apkohyti, un pehz tam, kad tee flimnizu atstahjuschi, lohiti gruhti nahzees maksu no teem eedsiht. (L. P.)

No Nihzes. Egiptes-femes augliba nahk no Nihla-upes pluhdeem. Kad Nihla uhdeni pahrluhst par upes krasstem, tad swehtiba isplatahs par wisu semi; bet kad kahdu gadu Nihls ar saweem pluhdeem ir bijis flohps, tad seme drihs isschuhst no karstahs Egiptes faules un isdohd tikai mas augtu. Nihla pluhdu laikam tuwojotees — wezee Egipteeschi, kas pagani bija, nefa saweem eekem upurus, lai pluhdi buhtu jo leeli. Paschu Nihlu usluhkoja kà kahdu deewekst, kas pahrtischanu un swehtibu suhtohit druwàs un pfawàs. — Muhsu Nihzes apgabalà ir upe, kurai pawafaròs pahrluhstohit ari mehš ne buht ne-esam meerigi, jeb bes kaut kahdahm juhsmahm. Schi upe ir Bahrtawa; wina nahk no Kaunas gubernas, gar Skohdas pilsehtianu, un kahdas 6 juhdses zaur Kurseni tezedama — beidsoht zaur Leepajas esaru un ohstu eetel juhra. Bahrtawa mehds allasch stipri ispluhst. Bet Bahrtawas pluhdeem tuwojotees — mums rohnahs firdis pawifam zitadas juhtas, nefa wezajeem Egipteescheem. Kaut Bahrtawas uhdeni semkohpjeem ari schur-tur labu dara, tad tomehr pa leelakai dakai atnefs skahdi: plawahm usflalo smiltis; laukòs eerauj grawas; uhdens speeschahs eekschà eedsihwojamàs ehkàs, flehtis, stakòs u. t. j. pr. aisaesdamas prohjam mehslus, ehdamo un daschu zitu derigu leetinu. Gan sataifamees, lai pluhdi muhs peepefschi nepahrsteids, jeb lai muhs un muhsu buhschanu ne-atrohn nekahrtibà; gan glabajam sawas mantas augstakàs weetas; gan peeseenam, gan eerohkam, ko war eespeht:

bet kas lai preti stahw dabas spehkam. — Deewa rohkai?! Ari scho-gad Bahrtawas pluhdi nepalika muhs ne-apmeklejuschi. 18. Februari leetus stipri lihja, un 21. Februari sahla lausht ledu Bahrtawa; us eetelas pusi esara — upe no ledus tapa aisdambeta, un uhdens sawu teku atstahdams pluhstin pluhda, un dewahs par Nihzes laukeem teescham us juhru. Bij jadohmà, ka muhsu lauku un plawu weeta Deews peepefschi razis juhru, kurai galu newareja noredseht. Tschetras deenas stahwejis, uhdens sahla krist; bet ledus palika lihds 20. Merzam. Nihzes pagasts ir 7 juhdses garsch un 3 juhdses plats, un tohp apdsihwohts no kahdeem 250 faimneekem un 700 namekneekem, tapehz wisi netapa no pluhdeem aisaemti, un dabuja no teem tikai dsirdeht. Bet kur uhdens bija fapluhdis, tur ari atstahja deewsgan skahdes: istabas millas, fundamentes isskalotas, schohgi apgahsti, daschi lauki un zeli maitati, dasch lohpinsch pahrsalis, dasch behrinsch fa-aufstejees! — Kà Nihla-upe pahrluhdama Egipteeschus eepreezina, tà „firmà Bahrtawina“ mums Nihzeescheem padara daschas behdas. A. B. h.

Nihga. Pee Baltijas lauffaimneejibas isschahdes peedalschotees ari dauds Behterburgas ruhneeku; winu raschojumi tikschoht pa preekschu isschahditi Behterburgà, un tad suhtiti us Nihgu.

— Us tà fauktà parahdes-platscha ir pee schuhvotu stabu rafschanas usrakta kahda 10 pudu smaga bumba.

— Latw. 2. wispahrigo dseed-swehtku komiteja sawa sehdeschana 15. Aprili nospreedusi buhweht ihpaschu swehtku namu, kura buhtu ruhmes 2000 dseedatajeem, 100 musikanteem un 12 lihds 13 tuhst. klausitaju. Namu buhwehs starp kanahlu un jauno muitos-namu, kur bij wirsù fenak zitadeles muhri. Weetu ar sehdeekem buhs 7000; stahwu-platschu 5—6000. Nams buhs 300 pehd. garsch, 190 pehdas plats un 40 pehdas augst; bes tam buhs dseedataju ruhme 100 pehdas plata un 54 pehdas dsita. Abòs galòs nams buhs zeets, bet fahnòs pa dakai walà, tà ka pagalmà ari kahdeem 4000 klausitajeem buhs weetas. Gar tschukuru buhs pa abahm pusehm 7 pehdas augsti lohgi preeksch eekschajahs ruhmes apgaismoschanas. — Preeksch isrihlojamahs balles tiks zaur wisu namu 92 pehdu platunà grihdu. Buhwe aprehkinata us wairak kà 7000 rubl.; bet to grih tà isdariht, lai lohki netiktu par dauds sagraisiti, ka tohs pehzal waretu par labu zenu pahrdohit. Zere par lohkeem dabuht atpakal 3000 rubl.; tà tad pee nama buhtu jasadè 4000 rubl. Pehz plahna spreeschoht — nams isskatischotees deewsgan lohsch. Ari zitas peederigas buhwes, kà restorazija u. t. j. pr. tikschoht pee swehtku-nama buhwetas.

No Breedeneescheem mehš lasam „Mahjas weesi“ behdigu notikumumu is fadsihwes, kà to ari schè lastitajeem pasneedsam: Schè Breedeneeschòs (Walmeeres aprinkl) atrohdahs wehl scho labu deenu kahdi, waretu saziht, nekristigi zilweli. Par scheem behdigeem lautineem grihu kahdu behdigu atgadijumu pawehstihit. Schai pagastà kahdà mahjà dsihwo kahds waleneeks ar sawu seemu. Tam ir wehl mahte pee dsihwibas. Kà jau daschi par saweem wezakeem nefa nerehkina, lai tee waj badu mirtu, ja schehlsirdigi laudis wineem maifes kumosu nepasneegtu, tà ari schis mahtes dehs par sawu mahti nebehdà, tai sawu dehla rohku truhlumà atraudams. Gefahlumà, kamehr dehs wehl nebij prezejees, wina peemitusi dehla mahjokli. Lihds kà winaš lihds schim bijuschais lutelkts fer seewinu mahjàs pahrwedis, un ta grohschus sawas rohkàs dabujusi, tad jaunà waldneeze sahluš sawadus likumus un eegrohsischanas zelt. Tuhlit ta atradusi, ka tè wihramahte ne-efohit waijadsiga, kà baroklis jabarajoht, tadeht kahdu wezu grabaschu waj krahmu waijagoht istunt. Kas waijadsigs, tas waijadsigs; tam tà janoteek! Bes kaweeschanahs teel schis lihdselkts atrafts par derigu, peenemts, un wezene no mahjas prohjam aisdahita. — Wezene, Trihne wahrda, kà no laiwàs juhras wilnòs issweesta, nesin ko dariht un ko eesahlt. — Behdigi kriht winai tahdas dohmas galwà (kas ne buht naw fliktas), ka Breedeneeschòs wehl efohit deewsgan lihdszeetigu zilweku mihlotaju, kuri tak scho ne-atstumfchoht, kad til ta pee tahdeem nonahfchoht. Trihne nebija sawas dohmàs maldijusees. Ta noktuwa papreekschu kahdà mahjà, pahrllezinajusees, ka nabaga atstumtai schè kahdu faktinu eerahdischoht, un newaijadseschohit meschà stary swehream un putneem sawu patwehrumu mekheht. Schai no winaš isredsetà mahjà tika tai pateesi kahds faktinsch eerahdihis, un kahds weeglis, wezam zilwekam peekristidams darbs peedahwahts, lai jel ar garu laiku karsch nebuhtu jawed. — Kahdu laiku pirmajà mahjà usturejusees, dohdahs, faimes-tehwam un faimes-mahtei par wisu labu firsnigi pateidamahs, atkal us zitu, no kuras ta dohmà, ka ir winu no tahs ne-iraidischoht. Ari Trihne tika pehdejà usnemta, un

tai kahds laika-laweklis peedahwahts. Ta eet wezene no weentas mahjas us ohtra, un warehs gan zereht, ka wina sawu apfahrt-zelofchanu agraki nebeigs, kamehr wisu-scheligais Deews to pee sewis reis fauks. Augschâ minetais jaunais pabris nejuhtahs wis buht til laimigs, ka warbuht eefahkumâ tas israhdijahs; bet tas muhs par tahlu aiswestu, ja to gribetum plaschaki isstahstih.

No Leischeem. Zeen. J. Megne fgs raksta tahdâ wihse: Zklatru gadu Latweeschi atnahk pee mums us Leischeem, un apmetahs sche us dshwi; ziti nohmo, ziti nopehrk mahjas par dsimtu; ziti atkal nopehrk mahju rekti. Zaur Latweeschu atnahkchanu un wina ruhpigo semes-lohpschanu tee apgabali, kur Latwju waloda atskan, nahk ari pee jo leelakas un labakas plaukschanas. Bet kad nu zaur dascheem atnahzejeem, kas muhsu buhschanas wehl nepasihst, daschu reisi zetahs nepatikschanas un jukas noslehgtu kontraktu deht, tad gribu sche doht kahdu padohmu teem, kas schurp grib dohtees us dshwi. Katru kontraktu jeb dokumentu par mahju- jeb mahju rektes wirkschanu wajaga koroboreereht pee Kaunas palates „graschdanstajâ sudâ“, lai ta summa ari buhtu jo masa; kad ar notaischanahm pee pagasta-teefas un pagasta-waldes dohdahs meera, tad ta leeta wehl naw westa skaidribâ. — Mahjas, kas rohnahs us Krohna semes, waroht pirkt un tahlat pahrdohht tilai tad, kad wirkschanas-makfa esohht ismakfata. Bajaru jeb muishneeku muishas un mahjas waroht pirkt latrâ laika; bet pirzejam wajagohht dabuht atwehleschanu no generalgubernatora fga. — Zitadi esohht dshwoschana laba un meeriga. — Ihpaschi tas nahkloht zaur jaunajahm meera-teefahm; newajagohht ilgi un tahlu mehleht taifnibu; jau us pirmo reisi waroht dabuht spreedomu; pretineeki newaroht prozest wilzinaht zaur tam, ka ne-atnahktu weenâ un ohtrâ terminâ, ka tas zitur mehds notikt. To sinadami, laudis fargahs no tikschanahm aistikschanahm jeb spihtheschanahm.

Dknistê, Kaunas gubernâ, Nowo-Aleksandras aprinki, 4. Aprili Kalmarahzinu sahdschâ 6 fainneeki tapa no breefmiga uguns-grehka peemekleti. Wehja pufê fahkotees — no pirmâ fainneeka eedshwojamahs ehkas lihds 6. fainneeka klehtei gandrihs wisas ehkas aigahja. Daschi nepaspehja sawus lohpinus isglahbt; kur wehl zita manta? — Wis palika leesmahm par laupijumu. Weens behrninsch ari esohht palizis uguni. Behdas jo leelas — bes pajumta un maies lumosa palikuschajeem!

Masfawâ tils 1881. g. ruhynnezibas-isschahde isrihkota. „Russk. Kur.“ sino, ka par scho laiku tur eetaischoht ari leelu dihti, kurâ no wisahm Kreewijas uhdens atrohdschahm siwihm kahdas eelaidischoht.

No Kolomas, Nowgorodas gubernâ. Zeen. lasitajeem buhs sinams, ka mineta apgabala ir Latweeschi apmetuschees us dshwi. — Sawâ laika par scheem mihteem tautescheem „Latw. Awises“ pasneedsahm sikhakas sinas. Tagad mums muhsu zeen. sinotajs J. D. raksta tahdâ wihse: Esohht bijis gruhts un plahns gads; kule maiesmiltu makfajohht lihds 11 rubl.; kartuselus newaroht gandrihs ne pawifam dabuht pirkt. Skohlas netohpohht ta apmekletas, ka zitâs gads, un skohleni, kas skohla esohht, atrohnotees leelâ wahjibâ, jo pahrtteekoht pa leelakai datai no faufas maistes. — Bet tai sinâ wajagohht scho apgabalu usflawehht, ka sahdsibu tur noteekoht lohti mas; sirgusagshanas neteekoht, paldeews Deewam, ne minetas; klehtis stahwoht wafam, un zitas leetas gufoht ahra bes leelas apfargaschanas, un ne buht neteekoht panemtas.

No Rjewas. „Rijewlanins“ sino, ka 14. Aprili Radomislâ 65 eedshwojamahs ehkas, 45 bohdes, skohla un tschetri Schihdu luhgschanas-nami nodegusch. — 16. Aprili wehl leelaks uguns-grehks bijis Remirowâ, Podolijas gubernâ, kur 130 nami nodegusch. Wairak ka 200 familiju esohht bes pajumta, un atrohdohtees lohti gruhts apstahklos.

No Odesas. Isgahjuschâ seemâ tur falis til stipri, ka tas reti peedshwohts, un tapeh; ari ohsta wehl lohti wehlu bij aissalusi; tomehr pee wisa ta uhdens juhrâ bijis Aprila widu jau 15 lihds 16 grabdu silts, ta ka tani jau wareja peldeetes.

No Tisfises. Armenijâ bads waitrojotees breefmigâ mehrâ, it ihpaschi ap Maschkartu, kur no 10. Merza jau 200 personas bada nomiruschas. Wisgruhtal klahjotees Kurdeem, kureem ne-esohht it nemas wairs labibas.

No ahrsemehm.

Wahzija. Bismarks esohht ar newahm flims, un no tam nahkloht, ka tas par dauds wisas leetas errojotees, un daschlahrt pahrstebotees. Tahda pahrstehgshanas bij ari wina ne fen sinotâ luhgschana deht atlaischanas no amata (kuru Keisars nepeenehma); jo ka

tagad israhdijees, minetai luhgschanai naw bijis nekahds swarigs eemelis jeb mehrkis, bet itin prasta sadusmoschanahs, ka kahds siks Bismarka preekschlifums bij walsts-padohmê kritis zauri. Bismarks tagad ir apmeerinajees ar kahdeem neezigeem pahrgrohsjumeem walsts-padohmes kahrtibas-rulli, kuru deht nebij it nekahda eemesla, taifst ihpaschu trohlfni. Saprohtams, ka ar tahdu flimigu zilweku, ka Bismarks, ziteem amata-wihreem lohti gruhta dshwe. Us walsts-fapulzi Bismarks jau ilgu laiku naw nahzis, pa datai sawas newefelibas deht, pa datai is augstprahrtibas; jo winsch netur par wajadsihu, walsts-fapulzei dauds klanitees, tadeht ka ta bes tam mehds buht deewegan paklausiga. Bet pehdejâ laika walsts-fapulze fahkusi palikt lohti stuhrgalwiga; wina atraida weenu sikhu Bismarka preekschlifumu pehz ohtra, — un to pa datai war isskaidroht ar sakamu-wahrdû: kad kala naw mahjas, tad peles un schurkas danzo us galda. Galu-galâ zaur tahdu atrauschanohs Bismarks tomehr saude drusku no sawa swara.

Italija. Behninsch naw peenehmis Raioli ministerijas atlahpschanohs, bet ir tai weeta pawehlejis arzelt tautas-weetneeku fapulzi, un israhstih jaunâs zelschanas us 4. (16.) Maiju. Zau fen wisi atfina, ka ar tagadejo weetneeku fapulzi newareja istikt neweena ministerija; jo fapulze bij til dauds sikhu partiju, ka fastahdiht kahdu zeetu, drohschu waitumu nebij eespehjas. Schihs sikhahs partijâs, no gohdahrigeem wadoneem waditas, schodeen saweenojahs un rihâ atkal schkirahs, ta ka nekad newareja drohschi sinahht, us kuru pufi buhs waitums. Zaur jaunahm zelschanahm zere panahkt leelaku skaidribu.

Anglija. Jaunais ahr-leetu ministeris, lords Granwils, ir fanehmis wisus zitu walstju suhtaus, un teem isskaidrojis, ka Anglu waldbiba tureschotees pee no pagahjuschahs waldbibas noslehgtajeem lih-gumeem. — Jaunâ Gladstona ministerija atrohht wisa semê peekrischanu; pa leelai datai tas noteek tamdeht, ka wina ari tikusch usnemti kahdi no ta faukto radikalû wadoneem. Anglu radikali gan naw tas pats, kas Franzuschu radikali. Wini ir dauds prahtigaki un mehrenaki, un atturahs no wisahm sozialistu dohmahm. Wini til grib daschas eefschligas reformas, zaur kurahm semakahs kahrtas tiftu pazeltas. Schee radikalû wadoni ir tahdi pat bagati wihri, un pa datai augstmani, ka mehds to redsam pee zitahm partijahm. Radikalû wadonu usnemshana ministerijâ apdrohschina winai semako kahrtu peekrischanu. — Weens no jaunahs ministerijas swarigakajeem usdewumeem buhs Ithru jautajuma issehkirshana. No Ithru pufes teek fastahditi daschadi projekti; tas swarigakais no teem ir, peespeest leelgruntneekus, lai pahrdohht pehz krohna takfes sawas semneeku mahjas wina retneekem, pee lam wisa wirkschanas-nauda tiftu pirzejeem aisdohhta is walsts-lahdes, kurai tee sawu parahdu 35 gads nomakfatu, it gadus makfadami peezas prozentes (intrefes un kapitalu lohpa). — Kahdâ Ithru fabriki polizeja atradusi leelu pulku flinschu, bajonetu un munizijas. Daschas personas tikuschas apzeetinas.

Turzija. Awise „Mischal“ sino, ka Turzijas Armenijas data eeraduschees Anglu agenti, kas ihrejoht turenesh eedshwotajus preeksch kara-deenesta. Angli makfajohht augstas algas, un esohht peenehmuschu jau dauds kareiwu.

Bulgarija. Ka jaunais Bulgarijas firsst Aleksanders prezhs Kreewu firssta Jusupowa meitu, tas tagad teek apstiprinahts. Firsst Jusupows ir weens no bagatakajeem priwat-wihreem pasaulê. Wina eenahkshanas par gadu esohht 15 miljonu franku. Wesels nams — pilns ar amata-wihreem nodarbojahs ar wina muishu pahrwaldischanu. Winsch Keisara Nikolaja I. laika apprezeja sawu tuwu radineezi, un ta ka tas pehz Kreewu pareistizigahs basnizas likumeem naw atkauts, un Keisars Nikolajs firssta luhgschanu deht tahdas atkuschanas atraidija, tad firsst noslehdsâ sawu laulibu Austrijâ. Til no tagadejâ Kreewu Keisara winsch dabuja mineto atkuschanu, un wareja atgreesstees us Kreewiju. Tomehr firsst Jusupows wairak dshwo Franzijâ un Schweizê. Winam ir dauds muishu Kreewijâ un zitas semes. Ari pee birshas winsch mahk laimigi spekulereht. Dehlu winam naw; bet gan ir divi meitas.

Seemel-Amerika. Tur tagad pastahwigi nonahk leeli pulki aigahjeju is Ciropas. Weenâ mehnefi us Nu-Jorku ween atbraukusch 34 tuhst. Leelakâ data no aigahjejem ir Wahzeeschi; bet ir ari pulks Ithru un Sweedru.

labi, kad ewangeliumu pahrtullotu Lihbeeschu walodâ, jo tas atdaritu wineem Deewa swehtu wahrdu awotus.

Mehs efam, raksta „Nig. Kirchenblatt“, pateest bihbeles-beedribai un winas agenteem dauds pateizibas parahdâ, ka tee par muhsu gubernahm til ruhpiigi gahdâ, un tijam, ka ewangeliums Lihwu walodâ fasneegs teescham fawu mehrki. Bet kas us swehtu rakstu fastahdischanu preeksch Latweeschu neredsigajem sihmejahs, tad dohmajam, ka buhtu dauds labaki, kad ta faweenotohs ar „neredfigo-flohlu preeksch Latweescheem“. Sinojums norahda us to, ka preeksch neredfigo bihbeles wajjadsetu wispirms fastahdiht abbezi. Tas leekahs gan wisadâ wihsê buht wajjadfigs; tomehr wehl atleek weens jautajeens, prohti: „kas neredfigohs mahzihs lasiht?“ Ja isdohdahs abbezi fastahdiht, t. i. burtus un sihmes pataisihjt jo weentahrschus, — tad tee ari isschirfees no tagadejeem. Tapehz wajjadsehs ismahziht flohlotaju, kas neredfigohs warehs mahziht lasiht.

Wehl jajautâ, waj us neredfigo-flohlas dibinaschanu un flohlotaja ismahzischanu mehš jau tagad waraim sahjt dohmaht. Ka wihs tas buhtu wajjadfigs, to nu gan neweens neleegs; bet nodohma isdarischana ir deewšgan gruhtha. Muhsu gubernâs ir diwi kurlmehmo-flohlas, weena Balmeerê, ohtra Karolines-muischinâ pee Jelgawas. Lai gan pirmajai ir 30 tuhft. rubl. leels kapitals, un ohtrajai tohp sneegta palihdsiba no labwehligem dahwanu-dewejeem, tomehr neweena naw wehl ihsti usplaufusi. Wehl ir dauds wezaku, kas nephej wajjadfigo flohlas- un ustura-naudu malfahjt par faweem behrneem, un flohlas kapitals ne-atwehl usnemt brivflohlenus; tapehz schihs flohlas nahjt tikai kahdai masai dakai kurlmehmo par labu.

Kahda zeriba nu gan buhtu, kad dibinatu neredfigo-flohlu?!

Tomehr nedrihstam schim nodohmam stahtees pretim. Kad kurlmehmo-flohla ir dabujst daudsreis truhkuma laikâ palihgu, waretu ari zereht, ka neredfigo-flohla atradihs few palihgus. Jo drihsal tas buhtu fagaidams, kad flohla taptu atsihta par wajjadfigu, un tad no sinodehm islaistu usajinaschanu. Kad ir sinams, zil leels ir neredfigo Latweeschu behrnu skaitlis, tad war dauds mas ari nojehgt, zil leelas buhs isdohschanas, — tad ari kristiga brahtu-mihlestiba nems dšihwu dalibu, un neredfigo bihbele jo sekmiigaki strahdahs fawu swehtibas pilno darbu.

Eksams Wez-Sahntu semklohpibas flohla.

Reeldeenas = swehtku deht tapa astonas deenas agrak, 8. Aprili, mineta flohla eksams noturehts. Pee eksama nehma dalibu schee kungi: kurati — grahs Lamsdorff, barons Konne, prahwests Bilterling un abi aprinka-teesas peeschdetaji, Rende no Tukuma un Linkmanis no Dohbeles. Muischneeku wezakais, barons v. Manteuffel, nebija atnahzis daschadu darischanu, un prahwests v. Raison flimibas deht. Ka walsts-domehnu deputats jeb suhtnis — ekselenze Petersen nehma dalibu pee eksama. Behz pabeigta 2 gadu kursa nolika eksamu 21 flohlenis. Wislabaki pastahweja eksamâ 3 jaunekli, kas dabuja ka gala-spreedumu Nr. I., jeb tohti labi. 12 dabuja Nr. II., jeb labi (2 no scheem itin labi), un 6 flohleni Nr. III., jeb puslihts. — Gewehrojhjt sinaschanas Kreewu walodâ, wehsture un geografija — wiseem scheem jaunekleem tapa dohta teesiba, tapt peeskaititeem pee III. kara-deenesta kategorijas.

Zaur flohlas direktora lga laipno ruhpeschanohs 12 jaunekleem ir isgahdatas weetas, kurâs war semklohpiba strahdaht. Lai av Jurgeem jch. g. taptu flohla usnemti, ir peeteikuschees 38 jaunekli; bet tikai 22 warehs usnemt. Ta tad 16 jaunekli, lai gan gribetu, newarehs baudihjt schihs teizamahs flohlas swehtibu. Ari janoschelo, ka Widsemneekus, kas lihds schim wareja flohla tamdeht eestahtees, ka bij deewšgan ruhmes, schoreis newarehs wairs ewehroht.

Mihlo Ohlscher!

Tu jau esi daudskahrt isflawehts par leelu dakteri. Un to ari esi teescham pelniji; jo esi jau daschu isahrstejis. Ihpaschi tagad, kur studeereti dakteri mums nabaga lauzineekeem daschâ weeta naw eespehjami tureht, jo mums wajjaga naudas preeksch zitahm leetahm, un diszipuli jeb selscheri muhs apzeemo, Tawâ-preekschâ gut jo leels darba-lauks. Kad nu pee mums naw apteeka tuwumâ, bet jabrauz kahdas juhdses pehz sahlehmi, un lai sirgi nepaliktu stihwi un flimneeki

welti nemohzitu diszipula lgu, tad Tewim rakstu, kahdas sahles Tew buhs nemt lihdsâ:

par 5 kap. terpentina,
un par 3 kap. behrsa pumpuru, kas wehl pee sareem.

Wisu to eegahdajis, nonahz muhsu flohlas-namâ; jo sche ir eewetufees it ehmota, bet lipiga flimiba. Flohlas-meitenehm, it ihpaschi jaunajahm gruntneezehm, paleek istabu flaukoht muguras til stihwas un lihks, ka jabrihuahs. Bihdamees, ka nepaleek par fupritehm, flohlotaja lgs, schehlfirdigs wihs buhdams, mehds schihm meitinahm istabu tihrischanu un flauzischanu nonemt, un nodoht puifeneem, kam jau — ka puifeneem — stiprakas muguras. Daschi „prahta wihs“, „tautas attihstijati un teizamee zihni“ — saka, ka ta ari wajjagoht tagad notilt; jo drihs nahlschoht tee laiki, ka muhsu jaunfundsesh tureschoht sapulzes klaijas runas (kahdâ weeta ari jau esohjt turejuschas), un tad wajjadsechoht wihsescheem pa tahm starpahm mahjâs istabas flauziht un zimduš adihjt. Efoht labi, ka us scho „jauko buhschanu“ puifeni fataifahs pee laika, — wehl flohla buhdami. Bet kad nu Tu, ka wezs, prahtigš wihs, man esi fajijis, ka no tahdas jaunâs pahrgrohsischanas muhsu Latweeschu tautai neplauks nekahds labums, tad zeru, ka muhs apzeemofi, un Sawu ahrsta darbu „ar minetahm sahlehmi“ eesahkši strahdaht. Wezi laudis saka, ka ta flimiba esohjt — flinkums. Ka Tew schkeet, mihlo Ohlscher?
Taws frustdehls R. J.

Bawafari.

1.]

Bawafaris jau ir klaht,
Silti laiki smaida;
Klaht jau wisi putnini,
Deewu gohdâ skanigi.
Wiseem jau ir preezigs gars, —
Siltus laikus gaida.

2.

Kad schee masee putnini
Deerou teiz un flawê, —
Zil tad wairak mums buhs doht
Debes-Dehwam flaw' un gohd',
Kas muhs fargâ schehligi!!
— Zilweks, to nekawê!

Kulpischu Janis.

Drupas un druskas.

- 1) Launi zilweki eeraksta apwainoschanas akmini, bet labi wihs — smiltis.
- 2) Wifs, kas jauks, ir patihkams; bet ne wifs, kas patihkams, ir jauks.
- 3) Laime ir jafawalda, bet nelaima ir japahrwar.
- 4) Kam ne-eet labi, tam pat falmš ir par kawekli.
- 5) Kas fawas dusmas fawalda, ir niknako eenaidneeku pahrawarejis.
- 6) Tawâ preekschâ stahw tehls, par ko tew buhs palikt; meera ne-atradist, kad nebuhši par to palizis.

J. S. L.

Mihla.

3.

Alminu namâ es dšihwoju,
Apklahts ar meegu klusu;
Bet es nahku ahrâ ar skreeschanu,
Kad dšelsu brunas trenz dufu.
Gefahlumâ mas un wahisch esmu,
Zaur dwašchu nahwê jau welohs, —
Pat uhdens-glahsê es noslihtstu;
Bet uswarohjt spehla zelohs, —
Kad stiprais brahlis wehl palihgâ,
Tad breefmiga mana walstiba.
(Alminejums nahtoschâ nummura).

Mihlas usminejums no 17. nummura — „Warawihksue“.

Mandas-papihru zena.

Behterburga, 25. April 1880.

Table with columns for 'Papier', 'Prahja', and 'Mafsjaja'. Lists various paper types and their prices in rubles.

Vinu zenas:

Table listing wine types (e.g., birlawu krohna linu) and their prices in rubles.

Cabibas- un pretschu-tirgus.

Mafsjaja par:

Table listing various goods (e.g., pudru kweeschu, rudsja) and their prices in rubles.

Atbildes.

Madjhu Mikelim: Meks dohmajam, la juhs zaur tahdu istureichanohs no sinamahs pufes...

U: Kohi wehlamees, la unemto darbu wehtal. Wihadi pasnojeet! B...: Beejahtijumu isleestam; luhgunu ne-aimnirifim; ispidifim, zit driht juhs eespehanus...

Latw. Aw. redaktors: J. Weide.

Sludinafchana.

Sludinafchana.

No Mundales pagasta-teejas teel zaur scho sinams darichts, la aistawneeks jaldats...

peeprafischana

pee nelaika aistatohs mantibas, la ari tee, kuri nelaitim to parahda buhtu, usajinami, 7. Maija sch. gada...

Mundales pagasta-teeja, 9. April 1880. (N 216.) Preefchschd.: C. Wefsmann. (S. W.) Stribw.: M. Schlofsberg.

Makti uf 27. Merzu sch. g. tifa Leel-Behrjes Wella-krohdineclam, Weinberg'am, diwi fregi no stalla...

30 rublu fudr.

Leel-Behrje, 5. April 1880. (N 99.) Pag.weg.: J. Mischgeeth. (S. W.) Stribw.: C. Schwan.

Sturftinu pagasta-teeja, Dohbeles aprinft, usajina wisus, tam tahdas...

litumigas eerunas

pret tam buhtu, la schelenes juhtu-mahju ihpafschuecti, laulatee Jahnis un Anna Brinlus, lueem neweena behrua naw...

Sturftinu-antichja, 4. April 1880. (N 68.)

Sludinafchana.

Brohjenes pagasta-waldbida, Sludigas aprinft, zaur scho dara sinamu, la is schelenes magafihnes...

29 tschetwertu rudju

66 tschetwertu meeschu

schelienes teejas-nama 14. Maija f. g. mafjalas dalas wairafschichana tiks pahrbohi, — ar to peemineschamu, la pascheem prizejem ta pirkt labida janowed...

Brohjent, 15. April 1880.

Pee Leel-Wirzawas peederige laulibas-tandis, Mahrtinich un Trifne Schumann, ir pee Leel-Wirzawas peederiga laulibas-pahra, Jehfaba un Trifnes Swirgbing, behlu, Mahrtinu, ihsta weeniga dehta weeta par audsekni peerehmisch, — tamdehi teel wih, kas dohmatu tai behrua adoptereechana...

Leel-Wirzawa, 12. April 1880. (N 73.) Preefchschd.: J. Gahscha. Teef.-fkr.: A. Allen.

Superfosfatus

preefsch wafarejas-fehjas pahrdohd

Viccop's un beedris, Jelgawa, leelaja eela, pretim Latweeschu bafnizai.

War sinu.

Angli-jeenitai publikai daru zaur scho sinamu, la esnu Jelgawa, pee leela tirgus-platfcha, blalam Söpter'a tga bohdei, jannu

wihna-pagrabu

eerikteejis, un turpat pahrdohdu wisabus Arimas un Kaukafijas wihnus par wislehtafschahm zenahm. Tapat ari peedab-waju: rumu, tonjaku, awaku, Maslawas atschifschichinas, Gezawas un Stofmann-muischas nulle, daschadus...

Apstelleschanas, waj personigi jeb zaur raksteem, teel ritigti un ahtri ispidibitas. Apstellesch war: Angschmineta pagraba; raktshinga J. Martineka bohde, to-tok-eela N 40, un manä wihmist, pee leela swari-nama.

Apshohs gahdaht par laipnu un usmanigu apdeeneschamu, un uf to zenstees, la mani chades ar manin anweenu bahs pilna weera un mani pagohdinahs ar fawahm apstelleschannahm.

Jelgawa, 1. Merza 1880.

Ar zeemichamu Pauls Martinelli.

Sahlites meschafunga-muischa war labus schelas

kartufelus

(ohschlapas)

dabuhst pirkt. Sahlite, 12. April 1880.

Pehz tam, tad pee Wabalstes peederiga Annliche, Pahwila Sorgenfreija meita, ne-prezejuees miruf, teel no Wabalstes pagasta-teejas wih tee, fureem tahbas mantoschana teeftas un parahdu prafschichanas pee winas atschafahs mantibas buhtu, — it ihpafchi winas uf Wenawas-muischu isprezetä mahsa Late, — zaur scho usajinami, wiswehlafais lishs 25. Junijam f. g. luefch par weenigo islehtgichanas-terminu nolikts, schje meldeetes, jo pehz ta termina neweenis wairs netiks klauhtis, un tai leeta pehz lituma darichts.

Wabalste, 16. April 1880. (N 28.) Preefchschd.: C. Semberg. Teef.-fkr.: Schamil.

Friedrich Ginters

Kad pee Mijupes pagasta peederigais to tapat schje peederigo Fritz Bollmani, Stribwa un Lates behlu, behrua weeta peehmils, tad teel no Mijupes pagasta-teejas wih, tam tahdas litumigas eerunas buhtu pret mineta behrua peerehmichamu (adoptereechamu), zaur scho usajinami, tahs wiswehlafais lishs 17. Maijam 1880. g. schje peenest, jo wehlat uf tahdahn eerunahm wairs netiks klauhtis, un adoptereechana tiks par litumigi geibigu eestafita.

Mijupe, 12. April 1880. (N 32.) Preefchschd.: B. Reints. (S. W.) Pag.-fkr.: C. Grünberg.

Wiji tee, tam tahda litumiga eeruna pret to buhtu, tad pee schi pagasta peederigais

Krischjahnis Jenkewik

pee schi pagasta peederigo Krischjahn Sah-meli Jannich, diwa. 3. Merza 1871. g. ihsta behrua weeta peehmils (adoptereejis), teel no Berkenes pagasta-teejas lishs 14. Maijam sch. g. ar fawahm eerunahm usajinami, jo febat neweenis wairs netiks klauhtis, bet ta abodsija tiks apstiprinata la litumigi notifu.

Berkenes pag.-teeja, 19. April 1880. (N 60.) Preefchschd.: Chr. Weinberg. (S. W.) Pag.-fkr.: J. Kweejis.

Janus pal-sambaris.

Zeen. publikai zaur scho padewigi sinaju, la esnu Ceftsch-dihga, Schacht-eela Nr. 4, Bedera nama, atwehris jannu

pal-sambari,

tur pahrdohschu wisadas prezes, la tehju, kafeju, zafuru, zigarus, tabaku un wisadus wihnus — par pagraba zenahm u. t. pr. — Lehtas zenas un laipnigu apdeeneschamu apshohibans, luhdsu mani ar fawahm wairafschichamu laipni apmekleht.

Ar zeemichamu John Neumann.

Schmitenes, Behrsteles un Grahwendales pagasteem tohpä ir wajadhsigs

behruu-fanehmejias

preefsch 18⁰⁰/u. g.; tadeht Grahwendales pag.-walde zaur scho usajina behruu-faneh-mejas, kuras scho amatu gribeti peenent, 19. Maija sch. g. Schmitenes pagasta-nama pee augscham minetajam pagasta-walbehm ar fawem diplomeem deht nolihguma no-slehtgichanas meldeetes.

Grahwendahl, 23. April 1880.

Pagasta-wezatis: J. Reichant. (N 21.) (S. W.)

Preefch laba weifafa tahda masa pilsehta teel meldehts lishsdalibneeks

ar 1500 rubleem.

Abrefes janem un aifshita tahlat G. S. Nöplers, Jelgawa, paleijas-eela N 5.

Baufkai un apgabalam par sinu.

la es aikal Baufta, klubes nama, uf ishu laitu apmetees, un usajinu wisus, tas gri-betu

feijas-bildes (portrejas),

jeb ari wihadas zitah zaur fotografiju usnemamas uftates pee manim apstelleht, — driht usdohtees, apshohibans tohschu dawu par lehtu, bet zeetu mafsu.

A. Bohlen, fotografis.

Stribwera palihgs

ar labahm leezibahm par lishschichtigo darboshchanohs, Latweeschu, Wahju un Kreewu walodu un raktur profams, mekle weetu par palihgu, stribwerti, jeb zitu tahdu beeneftu.

Adrefe: B. M. poste restante Sa-senpoh.

Kahrflu (fluhdsinu) Kurtwji.

Kahrflu luhdsinas (nomifotas kahrflu wizes) un resnatus nomifotas kahrflus preefsch kurwju pihschanas pehr

Fr. Wegners, Jelgawa, Katrihnes-eela N 1.

Egles- un preedes-balkus, plantas, dehtus, lates

un wiswifadus buhtohhtus par lehtu mafsu peedahwa

G. Jakobfohns, Jelgawa, upes-eela N 4, aif bruhwera Hermutpa.

Mahwes-sina.

Madeem, draugeem un pašhstameem ta behdu wehstis, ta Schwiteneš un Behrsteles sřihweris, grahmātu-pahr-demejs Bauřka.

Pejteris Slinkis,

17. Aprill šh. g. **Bauřka** peh aħtras, grahtas šlimibas miris.

Melaiķa draugi — Schwiteneš.

No 1. Maija šahkoht eš, ka **Sefawas Kirspheles-dakteris**, peenemu šlimneekus, un dšhwoju **Leel-Gleija**.

C. Ripke, dakteris.

Skoblotaĵi,

kas Slagunes pagasta-skoblotaĵa weetu griš peenemt, lai eeroħdabš ar waiřadřigahm leezibas-sħmehm Slagunes skohlas-namā 5. Maijā šh. g., pulřten 10dš no rihta.

Slagunē, 25. Aprill 1880.
(Nē 43.) Pag.wez.: R. Miřing.
(S. W.) Šřihw.: J. Koħ.

Kad pee Jaun-Sefawas pagasta peederigs ařstameekš salbats Janis Dubbulis, un wina ņeewa Anna — řhi pagasta Baldehlu ņaimneela Jana Beitlera, un wina laulataħš draudřenes Triħnes — dehlu, Jani Beitler, ĥřim. 23. Maijā 1870. g., beħrna weetā peeneħmuřhi (adopteerejūřhi), — tad teek zaur řho no Dohbeles pagasta-teeřas wiři uřaiřinat, ĥureem kaħdas likumigas eerunas pret taħdu adoptaĵu buħtu, taħš liħř 16. Maijam šh. g. řheit uřdoħt, jo weħlal neweens wairš netiķš klaufiħis.

Dohbeles teeřas-namā, 25. Aprill 1880.
(Nē 110.) Beeħredetaĵš: C. Graf.
(S. W.) Teeřas-řřihw.: C. Schwan.

Naudites pagasta-teeřa uřaiřina wiřus, kam buħtu kaħdas likumigas eerunas pret to, ka pee řhi pagasta peederigā meita, Triħne Prejer, laulato draugu Jana un Amliħřes Prejer dehlu, Dahwu, iħřta beħrna weetā peeneħmuřhi, taħš liħř 20. Maijam šh. g. řheit peedoħt, jo ņeewu wairš neklaufiħis.

Naudites pagasta-teeřā, 22. Aprill 1880.
(Nē 64.) Breeķřehredetaĵš: R. Wulff.
(S. W.) Teeřas-řřihw.: C. Schwan.

Naudites pagasta-teeřa uřaiřina wiřus, kam buħtu kaħdas likumigas eerunas pret to, ka pee řhi pagasta peederigee Janis un Amliħřes Wirķensel, ĥureem pařķeem meēřigu beħrnu naw, řķeēřenes Mař-Jařu ņaimneeku, Kriřtapa un Triħnes Eihwadh, dehlu, Ludwigu, iħřta beħrna weetā jau peeneħmuřhi, adopteerejūřhi, — lai tee liħř 20. Maijam šh. g. řheit melbeĵaħš, jo ņeewu wairš neklaufiħis.

Naudites pag-teeřā, 22. Aprill 1880.
(Nē 65.) Breeķřehredetaĵš: R. Wulff.
(S. W.) Teeř.-řř.: C. Schwan.

!Uħtrupe!

tiķš notureta Leel-Sweħtes Lohnu-maħřās 13. Maijā šh. g., ĥur pahrdoħš goħwiš, zuħlas, taħtus un nekaltus ratus, ragus, mařoħš arķlus un buřiřkus, eģeřas, wiřadas řirgu-leetas, weenu puřmařħini, beħřfa plankas, un weħl dařķas ņaimneezibas leetas pret tuħlit Ćamařu wairakřoh-Ķtaĵeem.

Pirmdēem, 24. Merzā šh. g., ņelā no An-nas-wahrteem liħřš Seeru-muiřħai, ir **pařuduři weħřtule,**

eekř ĥuras biř weħře uř manu wahrdu iřakřiti, 200 rublu leela. Goħdigs atra-dejs teek laipni luħgřs, to noboħt Jelgawā, kařoku-eelā, raħřķunga Martineka boħde, jeb pee weħřes iřpařħneeta — Weř-Swir-lauķas moħdern. **Mahrtina Ķedneeka.**

Mans wihnuřis

tagad ir piřs-eelā Nē 4, **Gōpřera Ķa namā**, ĥur řenal biř **Šħuľa Ķa**.
F. Steinert.

Original řħuřamahš mařħines, ar roħřahm un kaħřahm dřenamas, peedahwā uř galwořħanu

J. Friederichs, Jelgawā, paleiřas-eelā Nr. 3.

Mahřibu-rahđitaji Latw. walodā teek par welti Ķlaht peedoħti.

P. van Dyk, Riħgā, řmilřħu-eelā.

Clayton'a lokomobiles un Ķiķ. mařħ. **Pakard'a superřořřati,** aughř. u. wideř. gr., ar peeořħlitā labuma apgalwořħanu, tā Ķa ar **řaulu-miķti, řali-meħřti, řřħili-řalřeteris,** un wiřabas řitas laulřaimneezibas mařħines un riħři, **mařħinu-ēķa, dřenofħas řiřnas.**

Andeles-weetas pahrzelsħana.

No 19. Aprita atroħdabš mana andeles-weeta mana pařħa namā, leelajā eelā Nr. 1.

Ludwig Japħe, Jelgawā.

Dřehreenu andelmaneem

par řinu,

ka to likumigi paweħřeto **bandrotu-řummu piľnigi iřbruhķeħt gri-bedams,** eřmu tamdeħt řawā fabriķi řagatawotoħš un bandroleeretoħš **řħnapřus zenā řiřri pamařħinajis,** un pee leelakahm partijaħm pahr-dohdu toħš beř nekahdas petnas.

Jelgawā, 14. Aprill 1880.

Karl Siller, deřtilants,

Jelgawā, pee Dohbeles wahrteem.

Schełķinu- un brandwihnu Ķantoris iř Riħgas.

Wiřeem troħdřineekeem, řaimneekeem, draugeem un pašhstameem daru řinamu, ka eš

řħehłķinu-, rumu-, balsamu- un wiřadu brandwihnu

ķantori, no řawa pařħa fabriķa iř Riħgas, tē Jelgawā, řawā pařħa namā, pee turguř-plařķħa (agraķajā grahmātu-boħde, **Reyher'a** Ķunga namā), eřmu eeriķteřis, un pahrdoħdu mineto preži par **Riħgas** fabriķa zenahm.

Ar zeeniřħanu

J. Grause.

Wislabako Belgijaš

ratu-řmeħri

(pirmo řorti)

pahrdoħd par fabriķa zenahm

Alberts Dřeřħers,

Riħgā, Jelgawas preeķřpiřķeħtā, leelajā eelā Nē 4, pee Daugawas plořħa-tiķta.

Weena praħřtiga

beħrnu-aufle

teek meķleta Jelgawā, eřara-eelā, Griņřelba namā, pee adwolata

Schmidt.

S. Alunana apgaħdeenā, Jelgawā, ir řit-ko řnaħřķiřħas řħahdas grahmataš: **Piľřeħtā un uř lanteem.** Statu-luga 2 nobakās un 5 zehleendš ar dřeēřmahm un dřeedāřħanas noħteħm no R. Bod-neeka; maħřā 40 Ķap. **Stary dumpineekeem.** Weħřřurigs řħahřis. Latwiřķi no C. Bange. 20 Ķap.

Šħiřs grahmataš ir dabunamas **Riħgā** pee **Kapřeina** un **Eulenberga** Ķungeem, un Jelgawā pee apgaħdataĵa.

Preeķř Ķaganu-miřioneš tiķa eemakřati: no **Dahrbeles** draudřes 8 rub. 64 Ķap.; no jaun-beħrneem 6 rub. 57 Ķap., — pa-wiřam 15 rub. 21 Ķap. Deewš lai řweħti dahwanas un beweřus!

G. Seesemann, Jelgawas Waħřu maħř.

Daru zaur řho wiřeem řinamu, ka eš no řřihwera-eelas aiřģahřis uř **leelo eelu** — **preřim real-řħohlai Nr. 25.** Pee manim war dabuħt wiřad. gataw. **meħbeles,** Ķā ar **řaħřkus** no wiřadahm řorteħm un uř řmutato Ķarneeretus. Wiřs tas par leħtato Ķemu.

C. Bluhm, diřķler-meistēris.

Jaunas

filķes,

leelas, widuweřas un mařas, pahrdoħd no leģera

Gottfr. Herrmanis, Jelgawā, pee Dohbeles wahrteem.

Waiflas-telū pahrdoħřħana.

Wirpīnu-muiřħā, pee leelķeķa řarpi Baplařu un Bormřaħtes-muiřħu, 35 werřes no Deepajas un 8 werřes no Breeķules dšelģeķa-řtanģijas, teek teli pahrdoħti, Ķā: jaulķa řuga no piľmweķeķa Riħř-řřihřeēřħu buķķa iř **Roħpāiřħu** (Wiđřemē) barona Wolffa piľmweķeķā loħpu-pulķa, Ķā ar loħpu-pulķas — pa leelakāi daķai no Angļu jaulķařs řugas. No řħi loħpu-pulķa teeo-řħā Ķadā ir zaurmeħrā 1000 řoħpu peena. Teli maķā: nebelu weži — 6 rubl. Ķap.; Ķatra deena oħřā nebeķā maķā 30 Ķap. Ķlģai par 2 nebeķahm teli neķeēř tureti. No Septembra Ķħři Ķebruarim n. g. **netiķš pahrdoħti goħwš-ķeķi** (goħřni-nas). Ķamelbaħš pee řaimneezibas-uřauga Wirpīnu-muiřħā, jeb pee

barona RoĶpa, Deħřeķē, pahr Breeķuli.

Řriřħas

taufu řilķes

nupat dabuřa un peedahwā par meħreem Ķemu

R. Heilsbergis, Jelgawā, pee turguř-plařķħa, blakus apteekim.

No 7. Aprita 1880. g. řahkoht

damřřugis Pauls

īķeet

nebeķas-deenās:

piľř. 4. no rihta no **Šloħķas** uř Jelgawu, piľř. 3. p. puřd. no **Jelgawas** uř **Šloħķu**;

řweħtdeenas:

piľř. 5. no rihta no **Šloħķas** uř Jelgawu, piľř. 2. p. puřd. no **Jelgawas** uř **Šloħķu**, un peetur pee řħahbahm řtaģioneħm:

Jaunzeema, Armitřteda, Ķalnzeema un **Oħdina.**

D. Ķelb.

Wiřās grahmātu-boħdēs dabunamas:

Ķaħniš,

jeb

waiřata pateesiba.

No **S. Sieventhal.**

Maķā 50 Ķap.

Breeķř eēřweħtijameem beħrneem:

Mans beħrns,

dohd man tawu řirdi!

Maķā 15 Ķap.

Sařnu daħřřneekš

jeb

derigi padohmi,

Ķā wiřabas daħřřa-řařnes řařeħi, Ķaħoħpi, un řeemā Ķaģlaķā; řeħķlas Ķa-aubřē un t. j. Ķr., peħř Ķadu iřproħweřħanas (ar mařu apriř un daħřřu Ķalenderi Ķaħt), řařakřiti no

S. Klewera,

Ķaletu-muiřħas daħřřneeka.

Maķā 35 Ķap.

Beta wadons

preeķř

weħřtulu rařřiřħanas.

(Oħtra pahrdařřita druka.)

Maķā 60 Ķap.

Frantřħu

pirmais dumpis.

No **S. Sieventhal.**

Maķā 30 Ķap.

Basnizas un skohlas sinas.

Weens Kungs, weena Kristiba, weena tijiba.

Mahditajs: Sinas. Wiltigi pestitaji. Atlahta wehstule. Wifiones lapa.

Sinas.

Skohlotaju efsams. Wahzu awises „Zeit. f. St. u. L.“ fludinajums lasams, ka draudses-skohlotaju efsami notiks schogad no 30. Maija lihds 4. Junijam, un pagasta-skohlotaju efsami no 29. Maija lihds 5. Junijam — pee Widsemes draudses- un pagasta-skohlotaju seminarijahm. Kas draudses-skohlotaju efsamu grib nolikt, tam japeeteizahs 30. Maija no rihta pee seminarijas direktora Zimeses kunga, un kas pagasta-skohlotaju efsamu grib nolikt, tam japeeteizahs pee mahzitaja Moltrechta kga Matihschds, wiswehlaki lihds 20. Maijam. Wehletajeem ja-eesneedi pee peeteifchanahs dshwes-apraksts, un ja-eemafsa 1 rublis. Wispahriga skohlotaju-konferenze schogad nebuhs dseedafchanas-swehtku dehl.

Jaunjelgawas Aleksandera II. skohla. Dauds gadu jau ir aistezejuschi, ka tika par tam runahs un daudsinahs, ka schē buhschoht reis augstaka skohla. Nu gan tas reis tapa galigi eewests. Schogad skohla tika atwehrtā 14. Janwari. Un muhsu Wisu-scheligais Kungs un Keisars to apstiprinaja 16. Februari f. g. — sawai waldifchanas eefahfchanas deenai par peeminu. Tagad ir trihs skohlotaji, un skohla buhs pehz wafaras brihwdeenahm 4. klasiga.

Muhsu apgabalam tas ir leela wehrtiba; jo wezakeem newajaga sawus behrnus us zitahm pilsehta-skohlahm west. Bet peeminams ari ir, ka newar bes mahzibahm neweens tai skohla tapt usnems. Teel pagehretas preefchmahzibas, — gan mas — elementar-sinaschanas. Pehdigi nahlahs pateiziba zeen. D. Schulga kgam, pilsehtagalwai, kas ruhpiigi par skohlas dibinaschanu gabdaja.

Kahds Aleksandera-skohlas skohlens.

No Waltaikeem. Kamehr muhsu Kirspheles-skohla rohnahs sawa ihpashā namā, wina sawu darbu wed jo felmigi us preefchu. Wezakeem par preeku ir 6 skohleni, ziti isgahjuscham semesteram beidsotees, ziti ne fen, nolikuschi pee gimnassjahm apteeku-mahzektu efsamu. Schēe jaunekli ir: Straube is Apuses, Muhlenbergis un Gutmanis is Subatas, Gildebrands is Waltaikeem, Swikis un Balodis is Laideem. Jaunekteem jau wiseem esohht weetas Anamas; kahdi diwi aisees tahlu us Kreewu-semi, kur jau wina skohlas-beedri tai paschā amatā stahw. — Wezaki, kas sawus behrnus gribetu schai skohla suhtih, tohp luhgti, lai peemeldejahs jeb peefalahs pee laika pee Waltaikeu mahzitaja J. Weide (pr. Hasenpoh). — Latweefchu dseedafchanas-swehtku un isstahdes dehl skohla schogad taps agraf flehgta k ziteem gadeem, bet ari tamdehl pehz fuku-deenahm — agraf fahftees.

Wiltigi pestitaji.

Kad Jerusaleme bij isphostita, tad Rohmas Keisars to semi pahrdewa swefcheem laudihm; ihpashchi Sihreefchi leelas semes-datas nopirka. Bet Keisars teem Juhdeem, kas k meerigi pawalstneeki gribeja dshwoht, ari wehleja palikt Juhdu-semē. Schēe Juhdi eefahlumā it klusi dshwoja, un gohdigi sawu maifi pelnija ar semes-kohpshanu, ar dascheem amateem un ar andeli. Bet tee Schihdi, kas no sawas tehwu-semes bij isdshiti, atkal zehla dumpi pret Keisaru. Tad Rohmneeki to dumpi atkal ar waru apspeeda, un Kihpru salā wisi Schihdi tapa nokauti; tapat wini ari breefmigi tapa fakauti Egiptes-semē. Un kad nu wehl Keisars Trajans kara dewahs — us Afiju pret Barteefcheem, un nomanija, ka dauds Schihdu pee wina eenaidneekem turejahs, un duhschigi pret wina karoja, tad par wiseem Schihdeem faskaitahs, bihdamees, ka wisi kohpā atkal dumpi zels. Tapehz winsch pawehleja ikkatru Schihdu nokaut, kas sawus behrnus apgraischs, kas sabatu swehtih un kas wehl laschs swehtōs rakstōs. — Zaur tahdu bahrgu pawehli Schihdi palika jo nemeerigi, un ari tee, kas lihds schim it gohdigi bij dshwojuschi, palika Keisara pretineeki un dohmaja us atreefchanahs. Weens augsti gohdahts Schihdu rabis, wahrda Alhibba, no Juhdu-semes dewahs us Mesopotamiju pee saweem tizi-

bas-brahkeem, un tur fludinaja, ka Mesija walsts esohht tumu klast atnahkufi. Tur winsch atrada weenu zilweku, wahrda Simons, un wina isfauza par Mesiju. Schis wihrs sewi fauza Bar-Kokba, t. i. swaigsnes-dehls, no ka Bileams papreefch fludinajis: „Weena swaigsne uslehl no Zehkaba un weens szepteris zelsees no Israela, tas fatreeks Moaba rohbeschas un isphostihis wifus tohs dumpja laudis.“ Rabis Alhibba, ko wisi Schihdi leela gohda tureja, zil waredams palihdseja, lai wina par Mesiju atfihitu; winsch to swaidija par kehniu, winsch krohni uslika us wina galwu, winsch lika naudu kalt ar Bar-Kokba wahrdu, winsch pats tam bij par sulaini, kas winam kahpshlus tureja, kad us sirgu kahpa. — Tad Mesopotamijas Schihdi scho zilweku ari usnehma par sawu pestitaju, un zehla dumpi pret Rohmneekem. Bet Keisara Trajana generalis Kwietus winus fakawa; Keisars wina par to eezehta par Juhdu-semes sohgi, kur winsch wehl dauds no Alhibba draugeem nokawa. — Ap to laiku Keisars Trajans nomira, un Hadrijans nahza wina weeta. Schis eefahlumā Schihdeem kauna nedarija; bet kad tee arween us dumpi dohmaja, tad Keisars no jauna apstiprinaja Trajana bahrgahs pawehles. Wina generalis Rufus, Juhdeem par kaunu, Morija kalnu, kur Deewa-nams papreefch stahweja, lika usart; winsch isphostito Jerusalemes pilsehtu atkal lika uszelt, bet no paganeem, un winam ari dewa jaunu wahrdu, prohti Elia-Kapitolina.

Bet Schihdi palika jo nemeerigi. Rabis Alhibba nahza no Mesopotamijas us Jerusalemi, un ari tur fludinaja to jauno Mesiju Bar-Kokba; bet semes-sohgis wina fanehma un eemeta zeetumā. Tad ari Keisars Hadrijans pats nonahza us Juhdu-semi, un kahdu laizinu meers wehl pastahweja. Bet kad Keisars atkal bij aibrauzis, tad Bar-Kokba 131. gadā wifus Schihdus flubinaja us dumpi, un tee winam ari paklausija. Jebchu winsch bij itin prastis wiltneeks, kas tik ar leelu muti sewi isflaweja, un drohschi apsohlija, ka Rohmneekus drihs no Juhdu-semes idshischoht un Juhdu gohda-walsti zelschoht, — tatschu wisi Schihdi winam ar preeku peekrita. Jo kad weena tauta eefahl lepotees ar sawu leelo gohdibu, gudribu un spehku, kad wina labprahht grib leela palikt starp zitahm tautahm, tad kaut-kahds bledis, kas winai tik tahdus wahrdu runā, pehz kahdeem winas aufis nees, wina ahtri war peewilt; jo lepniba zilweku azis apstulbo un wina prahtu aptumfcho. Tapehz naw jabrihnahs, ka ne ween nemahziti laudis, bet ari gudri un mahziti wihri no schi pestitaja likahs peewiltees. Jesu wini bij atmetusch, tapehz ka tas nedarija pehz wina prahta; bet Bar-Kokbam wini labprahht paklausija, jo winsch tohs tik flubinaja us teem launeem darbeem, ko wini paschi gribeja dariht pehz sawahm eelahroschanahm. Lai nu nemahziti laudis wina ari pateesi turetu par tahdu, kas no debeshm nonahzis, tad winam ari waijadseja dariht leelus brihnuma-darbus. Wisu kauschu preefchā Bar-Kokba no sawas mutes islaida uguni un duhmus, par ko laudis gauschi brihnijahs. Jo winsch sawu muti bij peebahsis ar pakalahm, un degofchu ohgli tur bij eetinis; kad nu ar sawu dwaofchu ohgli uspuhta, tad uguns un duhmi no mutes isnahza; tā schis brihnumus notika.

Drihs wifā Juhdu-semē laudis pazehlahs un sawam jaunajam „pestitajam“ fkehja palak. Wini ari kristitus laudis gribeja speest, lai scho wiltneeku par pestitaju atfihst; bet kad tee to nedarija, tad Bar-Kokba tohs waijaja un nokawa.

Gefahlumā schis leelais dumpis abi isdewahs; jo Rohmneekem toreis Juhdu-semē nebij dauds saldatu, un tapehz dumpeneekem isdewahs paschu Jerusalemi sawas rohlās dabuht un wehl kahdas 50 pilsehtas, un Bar-Kokba it lepnī waldija k „Juhdu kehniensch“.

Kad Keisars to dsirdeja, winsch suhtija us Juhdu-semi sawu duhschigo generali Juliju Seweru ar leelu kara-spehku. Schihdi winam stipri turejahs pretim, un tik ar leelu puhlinu winsch teem weenu pilsehtu pehz ohtras atnehma, un beidsohht ari paschu Jerusalemi. Bar-Kokba behdja, un ar saweem tizigajeem apzeetinajahs Betara kalna-pili, un tur wehl ilgu laiku Rohmneekem turejahs pretim, lihds tee beidsohht uswareja 9. Ab mehnescha deenā, — tani paschā deenā, kurā Titus

preeksch 65 gadeem Jerusalemi bij isphostijis. Lihds 600 tuhst. Schihdu schini leelaja dumpi esohd nokauti no Rohmneekem.

Tad nu Schihdi ari eefahza nomaniht, ka winu Messias esohd wiltneeks; tagad winu wairs nefauza Bar-Kolba (swaigines-dehls), bet Bar-Kosiba (melu-dehls), un paschi tam nozirta galwu un pahrsweeda pahr pils-muhreem, schehlastibu luhgdami preeksch wiseem teem, kas wehl bij dsihwi palikuschi. — Rohmneeki ari wisus peewilttohs laudis schehloja, bet Schihdu rabijus nokawa; jo tee ari bij wairak wainigi neta nemahziti laudis. Rabiju Althbu, kas jau bij 120 gadus wezs, Rohmneeki iswilla no zeetuma, un tam nowilla ahdu ar dselses strahpi. Bezais wihrs klusi pazeeta tahdu breefmigu sohdbu, un is-laida sawu dwehseli ar teem wahrdeem: „Klausees, Israel, tas Kungs muhsu Deews, ir tas weenigais Kungs!“ — Zitus rabijus, fo sawas rohkäs dabuja, Rohmneeki noduhra, zitus fadefsinaja ar ugumi.

Nu tik Schihdi pilnigi tapa iskafiti pa wisu pasauli; jo keisars negribeja, ka leels Zuhdu pulks paleel swehta semé, bihdamees, ka atkal nezet dumpi. Mas no wineem palika sawa tehwi-semé, un Rohmneeki winus tur gauschi speeda un mohzija. Us Jerusalemi keisars suhtija paganus; winsch tur lika zelt paganu elka-deewu-namu un kumehdinu-namu; to kalnu, tur weenreis Deewa-nams bij stahwejis, winsch apstahdija ar lohkeem, un tur uszehla sawu pascha bildi; us teem pilsehtas wahrteem, kas us Betlemi weda, winsch Schihdeem par apsmeecklu lika uszelt leelu zuhkas bildi, un pawehleja ifkatru Schihdu nokaut, kas us Jerusalemi nahks.

Ta schis leelais Schihdu dumpis beidsahs — wisai tautai par samaitafchanu. Schihdi ar behdahm redseja, ka bij peewihluschees ar sawu wiltigu tizibu; bet gudri wehl nebij palikuschi, jo atkal jauni wiltneeki wineem prahtu fajauza.

Rohmneeki Schihdus gan labpraht nepazeeta Palestina, jo tur jo ahtri wareja zelt dumpi; tatschu Schihdi atkal falastijahs swehtahs semes seemelu dala, ihpaschi Liberia. Tur winu rabiji, kas nebij nokauti lihds ar Bar-Kolba, zehla Schihdu fshlas un jaunu augstu teesu; bet drihs jauns nemeers wineem galwas fajauza. Rahds Schihds no Sibirias, wahrda Gizids, usmetahs par winu Messiu 223. gada; bet winsch pats un wina draugi drihs sawu galu atrada, un Rohmneeku saldati laupija winu mantu un nandu.

Leelakas behdas Schihdeem zehlahs Kandijas fala 434. gada. Tur leels pulks no wineem, kas no sawas semes bij isdshiti, bij apmetuschees, un wineem tur it labi klahjabs, jo gandrihs wisa andele bij winu rohkäs, un bij palikuschi lohti bagati. Tad us-weenreis kahds Schihds, wahrda Mohsus, winu starpa eefahza mahzihd, ka esohd tas pats Mohsus, kas Israela behrnus no Egiptes iswedis, — tagad esohd atnahzis no debeshm un ispestischoht Schihdus no wehrgu-kalposchanas, un tohs wedischoht par juhru us „apshlito semi“. Kandijas Schihdi tahdus neelus ari tizeja; leels pulks no wineem eemetahs juhra, zeredami, ka ar faufahm kahjam aisees us Kanaana semi, ta ka winu tehwi bij gahjuschi zaur Sarkano juhru, — bet tur neschehligi noslika. Jaunais Mohsus pee saweem brahleem bij dauds nandas falastijis; ar scho nandu winsch klusam aishedsa, un neweens winu wairs nedabuja redseht.

Atkal jauns Messias zehlahs 526. gada Afrika; winsch fewi fauja par Mohsus dehlu, kas no debeshm esohd suhtihd par Kristu, lai Israela behrneem brihwibu sagahda; bet Etiopias kehniensch winu un wina beedrus lika nokaut. — Pehz desmits gadeem atkal tahds wiltneeks parahdijahs, wahrda Julianus, kas apshlija Zuhdus isglahbt no kristitu lauschu waldbas ar kara-spehku. Bet keisars Justinians pret winu suhtija sawus saldatus, kas nemeerigohs Schihdus sakawa, Julianu nokawa, un no wina tizigajeem zitus nokawa, zitus pahrdewa par wehrgeem, ziteem uslika leelas malfaschanas.

Nu kahdu laiku Schihdi turejahs meerigi, un wineem atkal eefahza labi klahtees; ihpaschi Persijas walsti wini zehla leelas fshlas, un tur wineem neta netruhka. Bet sawu wiltigu zeribu, ka winu Messias nahkschoht un jaunu Zuhdu gohda-walsti zelschoht, wehl nebij atmetuschu; tapehz wiltneeki winus atkal weda us pohsta zeku. — 940. gada kahds wihrs Dahwids el Roi Persija fewi issauza par Messiu; winsch fshlija dariht leelus brihnuma-darbus, un fazija, ka warohd lauschu starpa staigahd, un tatschu neweens winu neredsefchoht; un wisi laudis winam skrehja pakaf. Schihdi no wina stahstija, ka kehniensch winu esohd eelizis zeetuma, bet winsch esohd isgahjis neredsoht; laudis gan esohd dsirdejuschi wina balsi, bet redseht winu neweens ne-esohd redsejis. Tad kehniensch winu esohd mellejis ar kara-

wihreem, un winu esohd atradis pee kahdas upes; tur winsch esohd fauzis „tu gekis“, bet neweens winu ne-esohd redsejis. Un wehl zitus tahdus neelus laudis labpraht tizeja. — Kad Persijas kehniensch dabuja dsirdeht, ka Schihdi wina semé atkal tik nemeerigi bij palikuschi, tad teem pawehleja, lai scho wiltneeku nodohdu wina rohkäs. Pats Schihdu wezakais Dahwidu luhdsa, lai nodohdahs kehnam, un lai ne-eegahsch sawus laudis nelaimé un pohsta; bet Dahwids negribeja. Tad wina pascha seewas-tehws winu wilshus eeweda sawa nama, apshlidams winam dauds nandas; tur winsch to peedstidija ar wihnu, un tad winam nozirta galwu. Bet kehniensch ar to nedewahs meerä; par strahpi, ka bij dumpi zehluschi, Schihdeem waidseja malfahd desmit muzas selta. Tik aplam dauds nandas nemas newareja fadsiht, un ziti sawas seewas, sawus behrnus un wisu sawu mantu pahrdewa, lai tik waretu malfahd. Bads, nabadsiba un behdas bij atkal wiltigas tizibas augli, — bet gudri wehl nebij palikuschi.

Ihpaschi diwpsdmita gadu-simteni Kristi zehlahs. Weens atkal parahdijahs Persija, Dahwids el Dahwid; bet drihs tapa nokauts. Dhtrs zehlahs Franzija, tur kehniensch Ludwigs winu un wina beedrus nokawa. Treschais zehlahs Spahnija, Rordowas pilsehta, un zaur winu Spahnias Schihdi zeeta dauds tauna. Tapat wehl parahdijahs tani pascha gadu-simteni diwi wiltigi Kristi Persija un weens Afrika; bet wisur Schihdu juhgs zaur tahdeem wiltigeem glahbejeem palika jo smags un geuhti nefams. Tas wiltneeks, kas Afrika zehlahs, fewi fauja par to, kas pestitajam preekscha eet. Winsch staigaja pa wisu semi un fauja: „Gima Messiam preti!“ Tahs semes kehniensch winu fanehma zeeti un prafija, kapehz ta darohd. Winsch atbildeja: „Mans lungs un kehnia, es runaju pateesibu; es daru, fo Deews man pawehlejis.“ „Ka to peerahdifi, ka Deews tewi suhtijis?“ kehniensch prafija. Winsch atbildeja: „Nozehr man galwu, un drihs es atkal augsham zelschohs un buhschu it wefels.“ „Kad tas ta ir,“ kehniensch fazija, „tad es un wisa pasauale temim tizehs.“ Tad kehniensch winam lika nozirst galwu; ta schis wiltneeks pats fewi bij peewihlis, un few bedri razis.

Pehz ihfa laika Persija atkal jauns Messias parahdijahs, kas bij spitaligs un pilns ar wahtihm. Tas fazija, ka esohd tas pestitajis, no ka Esaja rakstijis: „winam nebij nekahds jaukums; winsch bij pilns fahpu un wahjibu.“

Danis laikds ari notika, ka kahds palaidneeks weena Schihda meitu bij apsmehjis. Kad redseja, ka ta us geuhthm kahjam, tad nakts laika apgehrbabs ka engelis un nostahjabs pee meitas wezaku nama lohga, un teem sludinaja, ka no winu meitas tas pestitajis peedsimfchoht, — lai winu tik labi kohpi, un tai nepahmet, ka sawu gohdu pasaudejusi. Par tahdu sinu winas wezaki un wisi Schihdi, kas to dsirdeja, gauschi preezajahs, un ar leelu ilgoschanohs gaidija, lihds ta meita Messiu dsemdehs; un wina ari dsemdeja, bet — bij meitina.

Ari Mehrenes semé 1246. g. wiltigs Kristus parahdijahs; bet Bohemias kehniensch winam tuhüt lika nozirst galwu, un wisus wina tizigohs sohdbija ar nandas-strahpi. — 1500. g. Austrijas walsti kahds Schihds, wahrda Lamleins, zehlahs, un fewi fauja par to, kas Messiam preekscha eet, un ne ween Schihdi winam tizeja, bet ari kahdi kristiti laudis palika par wina mahzekteem. Schihdi tik drohschi patahwahs us wina wahrdeem, ka weens sawu krahfni noplehsa, tur leeldeenas-mazes zepa, dohmadams, ka nahkscha gada Pasaf-swehtkus noturehs Jerusaleme, un tapehz schi krahfne wairs nebuschoht waijadsiga. Bet Lamleins nomira tani pascha gada, un laudis wina mahzektus apsmehja un issobhoja. — 1534. g. atkal jauns Kristus nahza pee Portugales kehna un pee pahwesta, un luhdsa, lai winam wehloht Schihdus us Palestinu west; bet tee winu par traku zilweku tureja. Redsedams, ka laudis winam netiz, winsch isbedhsa, un ir pasudis. — 1615. g. Portugale eefahza stahstihd, ka jauns Messias austruma semé esohd rahdijees. Schihdi atstahja sawu mantu un sawas mahjas, un eefahza winu melleht; bet newaredami to atrast — nahza atpakaf, un palika wiseem laudim par smeecklu.

Bet nu drihs zehlahs jo leels wiltneeks, kas pee Schihdeem tilpat leelu gohdu nopelnija, ka Bar-Kolba, un gandrihs no wisa pasfaules Schihdeem tika atshits par pateesigu Messiu. — Mas-Afija, Smirnas pilsehta, weenam nabaga Schihdinam, wahrda Zwi, kas ar panteem un spalwahn andeleja, un ta it knapi sawu maifiti pelmija, 1641. g. peedfima dehls, fo winsch fauja par Schabatai. Tuhlit pehz wina peedsimfchanas jau trihs Schihdi no augstas kahrtas wina mahtei esohd sludinajuschu, ka schis buhschoht tas pestitajis; jo ka ar-

ween, ta ari tani laika Schihdi us fawa Mesija atnahfchanu ilgoda-mees gaidija. Tad nu to behrnu ari usaudsinaja ka pestitaju; winsch jau jaunās deenās redseja brihnuma fapnu, un fazija, ka engeli winu mahzoht; turklaht winsch ari mahzijahs Talmudā un zitās Schihdu grahmatās. Redsedami wina gara-dahwanas un wina gudribu, bagati Schihdi winam dewa dahwanas, lai wehl labaki waretu ismahzitees, un winsch ari mahzijahs ar leelu uszihhibu, un peenehmahs wifā Juhdu gudribā. Wehl jaunš wihrs buhdams — jau eefahza mahziht, un wifā, kas winu dsirdeja, brihniyahs par wina wahrdeem un wina gudribu, un ari laudis no tahlenes nahza, gribedami winu redseht un dsirdeht, un luhdja, lai winus swehti. Ka Schihdu rabis wifas Schihdu gudribas-grahmatas lasidams — winsch eefahza dohmaht un mahziht, ka pestifchanas-laiki ir turwu klaht nahlfuschi, un ka Deews drihs uszels Israēla walsti. Tahdas mahzibas wiseem Schihdeem gau-schi patika; wini eefahza gamileht par to, ka drihs Mesijas nahlfuschoht, ka wareschoht atreebtees pee saweem feenaidneekem, ka drihs eemantoschoht wifu debes- un wifu pafauls mantu. — Bet prahitigi Schihdi, un ari pats Schabatai Zwi isbihyahs par to, ka laudis palika til nemeerigi, un sinadami, ka zaur dumpi Schihdeem atkal leelas behdas war is-jeltees, ziti eefahza Schabatajam preti stahweht. Tad winsch atstahja fawu tehwu-pilsehtu Smirnu, un ar saweem tizigajeem dewahs us Turku walstis pilsehtu Tesaloniku. Tomehr winsch Smirna atstahja diwi no saweem mahjelteem, Rajimu Dob un Salmonu Israēl, teem slegeni fazidams, ka pats esohht tas Mesijas, kas drihs fawā gohdibā parah-disees. Kad schee diwi jaunekli to dsirdeja, wini tuhlt tam krita pee lahjahm un fauja: „Sweiks, muhsu kehniusch un Mesijas, sweiks muhschigi!“ Paschi winu par Kristu turedami, schee diwi mahjelki wiseem Smirnas Schihdeem fludinaja, ka Schabatai pats esohht tas Mesijas, un leels pulks wineem tizeja.

(Turpmal wehl.)

Atklahta wehstule.

III.

Brahta-muischas skohlas-wezakais — Gohda-zeema basnizas-pehrminderam. Aprili 1880.

Mihlais tehwa-brahl! Dauds paldeews par Juhfu mihlo grahmatu, ko ar preeku esmu islasijis; paldeews aridsan par Juhfu ap-fohlifchanu, ka ar nahlfuscho pastu man gribeet wehl zitu grahmatu atrakstihht, ihpaschi manim atbidedami us manahm dohmaht par skohlas-leeta, m. Bet ar fawu atbildu negribu gaidiht, kamehr Juhfu apfohlita grahmata buhs manās rohlās; jo pee weena wahrdina, kas rohnahs Juhfu grahmata, esmu peeduhrees; tapehz negribu kawetees, par scho wahrdu luhgtees issklaidroschanas. Juhš raksteet fawā grahmatā, „ka tee laiki ir nifni“; scho wahrdinu newaru fapraft. Sinu gan, ka apustuls Bahwils to wahrdu fazijis, ar to apstihmedams, ka te schai grehlu- un behdu pafaulē pee pilniga preeka newaram tapt, bet jagaida to Deewa behrnu parahdischana; tad wifas behdas pah-wehrtitees par pilnigeem, muhschigeem preekem. Bet man leekahs, ka Juhš fawā prahitā ihpaschi schohs laikus, kurdōs mehš dsihwojam, nosauzeet par nifneem. To es lahprahht negribetu peenemt, un nenemat par launu, kad es drohschi fawas dohmas issfazischi. Manim schleetahs, ka wihri Juhfu gaddōs nespehj wairs til lehti aprastees ar jauneem laikeem, un tapehz wineem tee laiki, kurdōs paschi bij jauni, leekahs dauds labaki bijusch, bet tagadejee laiki rahdahs nifnaki un laumaki. Turpretim manim rahdahs, ka jaunee laiki dauds labaki nekā wezee, un ka muhsu deenās wifa pafaulē labu fohli us preekschu spehrusi, un ifkatra deenina mums jaunus labumus atnes. Spreeschat paschi, mihlo tehwa-brahl, ka muhsu deenās tahdas buhschanas rohnahs, no kam Juhfu jaunibas deenās wehl ne dohmaht newareja dohmaht. Juhš paschi wehl peedfihwo-jusch bahrgohs dsimtsbuhfchanas- un klausibas-laikus, un tagad wifā swabadi, war eet un dsihwoht, kur tilai patihl. Wifā kalpi un fain-neeki pahrtikuschi; rupjee wadmalaš swahrki, wihses un pastalaš, pee kureem semneeku wareja pasihht, reti wairs rohnahs; semneeki mas ko pehz apgehrba un dsihwes isschirahs no pilsehtneekem; fawā fa-dsihwē lauzineeki wairs naw til rupji, bet smalkaki mahf preezatees weefbas wakardōs ar teatera spehleschanu, dsedafchanu un ziteem kahrtigeem preekem. Zaur skohlahm tautas isglijitiba wairumā gahjust; lihds schim, ja kahds bij us preekschu tizis, tureja par launu, Latwee-tis buht, un pahrgrohsija fawu Latweeschu wahrdu par Wahzu wahrdu. Teem wahrdeem „Latweetis“ un semneeks bij weena faprafchana; tagad no Latweescheem jau ir zehlfuschees — muischu ihpaschneeki, lauf-

mani, amatneeki, fabrikanti, teefas-kungi, adwokati, dakteri, mahzi-taji, un neweens netura par launu, ka „Latweetis“; dsihwo tapat ka ziti smalki mahziti zilweki, un paleel — Latweeschi; Latweescheem fawas beedribas, fawas fa-eeschanas, fawas awises, fawas grahma-tas, tapat ka zitu tautu smalki isglijitoteem laudihm. „Latwee-tis“ naw nekahds launa wahrds; zilweku tamdeht nenizina, ka ir Latweetis. Waj tad naw jafaka, muhsu Latweeschu tautas isglijitibu usluhlojoht, ka wina schinis beidsamōs gadu-desmitōs ir slaweni us preekschu tifusi, un ka muhsu laiki ir labi un swehtibas laiki? Luhdsohs, mihlais tehwa-brahl, raksteet manim fawā peefohlita grahmata, kapehz Juhš muhsu laikus tureet var flitakeem un nifna-keem, nekā wezahs pagahjuschahs deenas? Behz manahm dohmaht, to tatschu newar faziht, ka muhsu deenās wairaf Deewa bauschi un zilweku likumi tohp pahrlahyti, nekā wezōs laikōs, un ka muhsu deenās wairaf soh, laulibu pahrlahpj, melo un peedserahs, nekā wezōs laikōs!

Wifā tahdi labumi zelahs no skohlahm, kas ir tautas isglijito-fchanai par pamatu un sekmi. Skohloteem laudihm wairs nepatihl rupjiba, bet smalkakee preeki; skohloti laudis wairaf spehj auglus dsihht no saweem darbeem un puhlineem; tamdeht wiseem, kam labs prahts pee tautas labklahfchanahs, wiewairaf jadsenahs pehz tautas-skohlu zilafchanas; ta ka ari muhsu tehws Luters jau preeksch 300 gadeem fazijis, „ka wifahm kahrtahm zits nekā wairaf lai neruhp, ka ween tas, ka ar skohlahm labi eet“. Tapehz bes skohlahm newa-ram buht; jo skohlahm jawalda pafaulē. Es un ziti jauni fain-neeki ifkatru nedetu pa weenu wakaru mehdsam fanahht pee fawa skohl-meistera, aprunatees par skohlas-leetahm un ziteem pafauls notiku-meem. Tur skohlmeisteris mums istahsta, ko Wahzu- un Latweeschu awises ir lasijis. Warbuht Jums ari nebuhs pretim, kad te rakstu, ko sewim esmu peefihmejees no isgahjuscha wakara, ko skohlmeisteris mums islasija no Rihgas awisehm par Igaunu-šemes skohlas-sinahm no 1878.—79. skohlas-gadam. Jums buhs sinams, mihlais tehwa-brahl, ka Igaunu-šeme tohs paschus skohlas-likumus dabujusi tai pascha gada, ka mehš Kursemneeki. Tai mineta gada (1878.—79.) wifā Igaunu-šeme bij pawifam 527 lauf-skohlas; no tahm 494 pagasta-skohlas, 12 draudses- jeb kirspheles-skohlas, 1 skohlotaju seminarija, 10 elementar-skohlas (preeksch masakeem behrneem), 7 muischas-kalpu-behrnu skohlas, 3 weendeenas skohlas (tahs gan buhs tahdas skohlas, kur behrni weenu deenu par nedetu fanahlfuschi tohp pahrlahfuschinati). No jauna zehlfuschahs tai gada 8 skohlas, un 1 is-nihlusi; no jauna usbuhweti 26 skohlas-nami; 85 wehl palikuschi nederigi; 30 weetas skohlmeisterem lohne tapusi pawairota; bet wehl atlikuschi 132 skohlmeisteri, kuru lohnes wehl apaksch 100 rubuteem. Igaunu-šeme pawifam lauzineeku behrnu no 10.—17. gadam: 38,565; no teem skohlas apmekle 33,058, — bes skohlahm wehl palikuschi 2507 behrni. Skohlas mahzifchana gandrihs wiszaur parahdijahs sekmi-ga. Janoschehlo, ka zitahm weetahm skohlmeisteri ar sawadeem noseegumeem noseeguschas, ihpaschi ar meefas-grehleem. Ar mahju-behrnu mah-zifchanu wehl pa leelakai dafai ne-eet ihsteni labi; tilai kahdas pare-tās kirspheles zaur zeetaku pahrraudfifchanu mahju-behrnu mahzifcha-palikusi labaka. Weidsiht apleezina, ka schai gada atkal ar skohlas-leetahm fohliti gahjis us preekschu. Wehl te grihu peemineht no Widsemes, kur wirs-laufskohlu-teefa atradusi, ka beidsamōs ga-dōs weetahm pee lauzineekem zehlees launs eeradums, ari behrnus lihds nemt krogōs, un atfihdama, ka no tahda eeraduma zelahs jo leela flahde pee behrnu-audsinafchanas, ir luhgusi Widsemes muisch-neeku konventi, lai isghada pee gubernas-waldibas, ka zaur likumeem ne-eeswehtiteem behrneem tohp aisleegts kroggus apmekleht. Tahdu luhguschonu pallausidams, konvents ir spreedis, gubernas waldibu luhgt, lai islaisch pawehli, kas usdohd pagasta-wezakajeem, lai behr-nus atraida no kroggeem, un pee-auguschohs zilwekus, kas behrnus lihds nehmuschi kroggōs papreezafchanahs deht, apstrahpe ar naudas-strahpi. Wehl awises par to nekā nestino, ko gubernas-waldiba daris pehz tahdas usajinaschanas. Behz mana prahita buhtu labi, ka ne ween ne-eeswehtiteem behrneem, bet ari jaunekem, kas naw pilnōs gaddōs, nebuhtu brihw kroggōs eet; jo no trakas dsihwofchanas, peedserfcha-nahs, nekahrtigas danzofchanas un beskaunigas tehrfeschanas, ko kroggōs dabu redseht, jaunekli, tapat ka ari behrni, newar nekā laba mahzitees, bet tohp kahrdinati us launu un skubinati us tumfibas ze-teem. Bet lai Deews ustura wifus fawus laudis, wezus ka jaunus, pee saweem wahrdeem un us saweem zekeem. Juhfu grahmatu gai-didams, es paleeku Juhfu pasemigais brahta-dehls

M i s s i o n e s l a p a.

Missionen un gaweni.

Luhf. 9, 23. un 24. **Za kas grib manim nahkt pakal, tas lai aisleeds fewi paschu un usnem sawu kustu iddeenas un manim staiga pakal. Zo kas sawu dsihwibu grib isglahbt, tam ta sudihš; un kam sawa dsihwiba manis deht suhd, tas to isglahbs.**

Mihlee misiones draugi! Mehs nu atkal esam pametuschi pakala gawenu-lailu, kas muhsu Kunga Kristus gruhstai kusta zeeschanai par peemineschanu kristigai draudsei ir eezelts. Bet us Kristus zeeschanu dibinajahs muhsu pestichana, jo tas tehws zaur Kristu meeru darijis, zaur wina kusta asinihm (Kol. 1, 20.). Tapchz misione zitu neko newar pasludinaht, ta ween Kristu to kusta fistu (1. Kor. 2, 2.), un misiones-darbam jafa-eet kohpa ar Kristus zeeschanu, un ihpafchi no teem, kas ar misiones-darbu puhlejahs, ir faziti tee wahrdi: lai usnem sawu kustu iddeenas un manim staiga pakal. Misiones-darbs ir gawenu zelsch — pee mums mahjas stary pascheem kristiteem, un ihpafchi ahra stary paganeem. Tapat la Kristus kustus, kas teem nizinattem ir Deewa spehls un gudriba, ta ari misiones-darbs wisas malas ir teem Juhdeem par apgrehziibu, teem paganeem par gekibu. Misiones-darbam ir ja-eet gawenu jeb zeeschanas- un aisleegschanahs zeti; bet kam sawa dsihwiba Kristus deht suhd, tas to atradihs.

1. Misiones-darbs ir lihdsinajams karam pret wella tumfibu. Kara netruhtst asinu, un kara-wihri, kas behg no asinihm, muhscham nepaleek par uswaretajeem. Baseles misiones-beedribas firmais inspektors general-konferenzge 1875. gada runaja schohs wahrduš: „No teem 3 brahleem, to schai gada us Afchanti Afrika noraidijusch, weens pirmu eesahkuma ar ahtru nahwi aisnemts, par to wisi draugi nolahra sawu galwu un palika schaubigi. Bet muhsu misiones tehwi bija stipraki gara. Schai pascha konferenzge 25 gadus atpakal fazija weens Franzusis: „ja kahds saldats tahda weeta eelikt, kur lohdes beesi skreen, tad tomehr winam jastahw sawa weeta lihds nahwei“; jo muhsu misionars Zimmermanis 25 gadus sawa weeta Afrika pastahwejis, un faslimis, bija lihdsis misiones preekschneezibai winu atlaist us mahjam; us scheem wahredeem komiteja misionaram atraktija: „paleegi sawa weeta un nomirski“; jo wina sinaja, ja winsch atstahs sawu weetu, tad tas misiones-darbs tur pehdigi isnihls. Misionars palika, un nenomira; bet — palika weseles. Pirmu kahrtu newefeligais gais dauds misionareem paleek par nahwes wainu. 1737. gada brahlu draudse pirmohs misionarus noraidija us Afrikas wakara-juhrmalu; bet wisi 11 brahli un 1 mahsa kohpa bira kapu. Metodisti pehz wineem usnehma to druwu, un zaur 50 gadeem nahwe wineem aprihja 63 strahdneekus. Baseles misiones-beedriba no 1827. gada turpat paglabajusi 29 misionarus; Brehmenes misiones-beedriba no 1847. g. 23. Amerikas baptisti suhtija us Liberiju pee teem atswabinateem nehgeru wehrgeem misionaru Kofsu; pehz kahdeem mehnescheem winsch nomira, un wina draugs eestahjahs wina weeta; jo no wina schkiridamees winsch bija runajis schohs wahrduš: „es eimu us nahwes-semi; ja manim jamirsk, tad nahzi tu un raksti man to kapa-wirskastu: „ja 1000 kritihš, tomehr Afrika lai netohp peemirski!“ Tapat aridsan Guiana, Deenwidus-Amerikas seemeta-juhrmalu, ir nahwes-seme: no 1737. — 1856. g. tam nahwigam gaisam no brahlu draudses misionareem ween par upuri kritusch 134 misionari. Zil afaru un behdu, zil aisleegschanahs pee scheem 134 upureem peelihp, to neweens zilwels nespehji isskaiht; bet zaur tahdu, us nahwi gatawu un drohshu prahtu misiones-darbs apleezinahts, la winsch Ta darbs ir, kas pat sawu dsihwibu dewis par atpestichanu preeksch daudseem. Ohtra kahrtu paganu eenaids daudseem misionareem breefmigu nahwi dewis. 1834. gada Bostones misiones-beedriba sawus pirmohs wehstneschus, Munsonu un Lymanu, suhtija pee Bateescheem Sumatra-sala; til pirmo reisi tee dabuja ee-eet salas eefcha, tad 200 nikni pagani teem krita wirsu, tohs nosita un apehda winu meesas; bet Lymana mahie, to behdu-wehsti fanehmusi, raudaja — ne par sawa weeniga dehla breefmigo nahwi, bet par to, ka winai zita dehla nebij, lo buhtu warejusi suhtit pirmaja weeta.

Cromanga-sala, stary jaunajahm Gebridehm, Jahn Wiljams, „deenas-widus juhras apustuls“, tika nokauts; wina weeta eegahjis misionars Georgs Gordons, kas ar sawu laulato draudseni 1861. gada no teem pascheem asins-kahrigeem salineekeem tika aplauti; wina brahlis, Jehlabs Gordons, gribeja Kristus asinu aptraipito kusta karogu pazelt misionaru asinu aptraipita sala stary sawa brahla fleplawahm; winsch atnahja 1864. gada, bet 1872. g. ari winsch krita apafsch fleplawu rohlahm. Weens wihrs winu bij lihdsis, wina flimohs behrnus apraudsiht;

Gordons gahja, arween gataws buhdams, us palihgu; bet teem tai mahja ee-eijoh — tee behni issaida sawu garu; tas tehws, dohmadams, la misionars winus nobuhris, ar zirwi winam pahrzirta galwu. Bet ta kristiga mihlestiba to fleplawu-salu newareja pamest; ta asins fehla jau fahf augtus nest. Jaun-Sehlant 1864. g. wiltigs praweets kristitohs un paganus bij samustnajas us dumpi, kas to misiones-druwu isphostija. Gelaitinatee Maoreesch apmetahs ap misionara Follnera stazioni Dpotiki; misionars sawu seewu un sawus behrnus isglahbis, la duhschigs kara-wihrs dewahs atpakal sawa weeta, tur nomirt. Tee trakee lauschu bari isphostija to namu, pakahra to misionaru, besdewigi klegdami un smeedamees nozirta winam galwu un dshra wina asinis. — Borneo-sala Reines misiones-beedriba 1835. g. eesahja misiones-darbu stary Dajokeescheem. Pehz 25 gadeem, kad tai zeeta druwu pirmee augli fahza rastees, 1859. g. iszehlahs breefmigs dumpis; 7 misiones strahdneeki: 4 wihri, 3 seewas, issaida sawu dwehfeli apafsch fleplawu rohlahm; ziti tikai ar gruhnumu wareja isglahbtees. Beidsamais no teem asins-leezineekeem, Ernsts Hofmeisters, dabuja zirteenu par galwu. — To wahti ar nehdaugu aplahjis, winsch eebehdja nama. Kad to namu fahza noplesh, winsch atkal isgahja; ziti winam nozirta rohlu; winsch ar flanu balst Dajokeeschu waloda luhdja Deewu par saweem laundaritajeem, par sawu seewu un behrneem; beidsiht luhdja laudis, ja griboht winu nonahweht, lai to dara ahtri. Bet tee 2 stundas tahluma stahwedami us winu schaudija; beidsiht weena lohde winam skrehja zaur galwu. Wina seewa klahf skrehjust ar asarahm smeedahs us to mironi; tad tee fleplawas lahdedami sakapaja abeju meefas un aisnesa lihds ar fewim tahs galwas. — 1854. g. Preeksch-Indija zehlahs leels saldatu dumpis; us weenu deenu 4 Amerikas misionari ar seewahm un behrneem, kohpa 10 dwehseles, no dumpineeku rohlahm zeeta nahwi. Gribedami no wineem behgt, tee eelahpa laiwa Ganges upu, gribedami nobraukt us leiju; bet tee eenaidneeki wineem dewahs pakal, us teem schaudami, kamehr ta laiwina pee rpes krascheem usduhras un tapa sadausita; tee misionari rohlas salikuschi un Deewu peeluhdami, padewahs eenaidneeku rohlas, un tika noschauti. — Bet ne ween zaur asins-leezibu teem misiones strahdneekeem janefs saws kustus, bet ari zaur wisadahm behdahm, kas iddeenas noteek, ta la Bahwils kala 2. Kor. 4, 11.: mehs, kamehr dsihwojam, allaschin tohpam nodohiti nahwe Jesus deht, un Rom. 8, 36.: tewis deht mehs tohpam nahwet wisaugofchu deenu; mehs esam tureti lihds kaujamahm awihm. Kad misionars Rommensens 1864. g. us Sumatru pee Bateescheem bij nahjis, illatru deenu winam bij jakarahs stary dsihwibu un nahwi. Weenreis winam brehza pakal: mehs tewim kahjas nozirtiskim; zitu reisi gribeja winu nogisteht; trescho reisi pahz winu wina ehlu fagahst, lai ta winu nosit. Kad Bapedeeschu keh-ninsch Sekulumis Afrikas deenas-widu kristitohs wajaja, tad wina kalpi Berlines misionara Merensky stazioni aplehgereja, gluhnedami pehz teem kristiteem, kas tur buhtu apshchupsches. Kamehr tee to namu ismelleja, misionara seewai peedfima pirmais behrninsch. Draugi apfahlijahs seewu un behrnau fargahst, un flubinaja misionaru us behgshanu, jo tee eenaidneeki melleja wiswairal wina dsihwibu. Pehz behdu pilnahm stundahm nahza palihgs; zeeminsch, Dlandeeschu seemeeks, par uspluhduschu upi pahzrehlees, nakts tumfiba dabuja to seewu ar to behrnau iswadiht. Tahdas paschas breefmas bij jazeesch Reines misionaram Kleinschmidtam, Namakwa tauta, Afrikas deenas-widu, 1864. g. No eenaidneekeem speesta wina draudse, lo no 1845. g. bij falasjis stacione Rahobota, gribeja pahwahktees us Herera-semi, kuras eedshwotaji winai bij par draugeem. Misionars, lai gan bij faslimis, gribeja winus pawadiht. Bet tee eenaidneeki wineem usbrufsch, eededsinaja to nokaltuschu sahli, fadedsinaja ratus ar dauds seewahm un behrneem; ziteem bij ja-iskliht ar behgshanu; 4 deenas un naktis misionaram bij jamaldahs aplahrt tuknesi, kamehr winsch, lihds nahwei noguris, atrada Djimbingwes stazioni, un sawa drauga, misionara Gahna, rohlas issaida sawu dwehfeli ar pahrscheltu firdi. No tahm behdahm, kas Baseles misionareem, Namseieram un Kuhnam, (pirmais ar seewu un behrneem) zaur 4 1/2 gadeem bij jazeesch zeetuma, Afchanteeschu galwas-pilsheta Kumesu, misiones draugi skaidralas sinas jau dabujusch schai lapina fenalos gada-gahjumos. Gruhti ari bij jazeesch 15 gadus atpakal misionareem Sternam un Rosenthalam Abesinija (Afrikas seemelos), kur niknais un neschehligais kehniensch Theodorus winus dauds gadus tureja zeetuma, kamehr Angleesch winus zaur kara-spehku ispestija.